

НОРН ТЕМНИШВАРСКИ ВЕСНИК

ГОДИНА 2 (21/6) БРОЈ 8 (1418/113)

АПРИЛ 2015.

ЧАСОПИС СРБА У РУМУНИЈИ

ЕКСКЛУЗИВНО

ГЕНЕРАЛ СЕ НИЈЕ ПРЕДАО

Скупштина ССР

ГОДИШЊЕ СВОЂЕЊЕ РАЧУНА

Толвадија
Соколовац
Ченеј
Мали Гај

Српски Семартон
Свиница
Торња

Саравола
Дињаш
Пожежена
Овсеница

Улбеч
Чанад
Лесковица
Сока

Фенлак
Темишвар
Чаково

Петрово Село
Варјаш
Радимна

Фењ
Решица
Наћфала
Стара Молдава

Dinias
Saravale
Pojejena

Peciu Nou
Cenad
Lescovița
Soca

Felnac
Timișoara
Ciacova

Petrovasela
Varias
Radimna

Foeni
Reșița
Satu Mare
Moldova Veche

Denta
Belobreșca
Sănnicolau Mare

Socol
Gaiu Mic
Livezile

Sănmartinu
Sârbesc
Turnu
Cenei Svinița

БЕРА
Credință

ОБИЧАЈИ
Obiceiuri

КУЛТУРА
Cultură

ПРОСВЕТА
Învățământ

ПЕСМА
Cântec

пише:
Рајко Корња

Некада су Срби трговали свињама, а данас изгледа свиње тргују Србима, јер како другачије објаснити све што се у последње време дешава народу који је током читаве своје историје ишао главом кроз зид зарад одбране принципа и достојанства. Изгледа, било му је узалуд. Нигде није ни стигао, кажу исти они злобници који су се купали два пута у животу (једном после рођења, други пут пре смрти) док је Барбароса бележио да се на српском двору једе златним прибором. Све се некако изопачило, јер исти они диктирају данас судбине народа, цртају нове мапе, дефинишу вредности и користе беднике попут оног са именом маргарина који се будаласто играо дроном по Београду. Но, такви бедници обожавају управо те марионетске улоге, а њихова заслепљеност и малоумност им не допушта да схвате како им је то врхунац њиховог ретардираног начина живота. Сећам се да су медији о његовом "подвигу" писали данима. Добро је што нису писали и о Митровићу који је, ухвативши дрон, уништио тада читаву авијацију маргаринске државе.

Писало се готово исто толико колико о терористичком нападу на „Шарли ебдо“. Сви сада пишу о томе. Сви нешто анализирају и изводе закључке. То је сада у тренду или што би тинејџери рекли – фенси.

Ужасно и за најгору осуду је пуцати на новинаре. Само је прошле године убијено 66 мојих колега. Питам се где су сви ти који су пунили новинске странице изјавама о гнусном злочину терориста, заједно са онима који су недавно у Паризу узвикивали „Ми смо Шарли ебдо“ били, рецимо, када је бомбардована зграда РТС-а? Нешто се не сећам да су сви ти државници и љубитељи слободе изражавања узвикивали „Ми смо РТС!“ када је томахавком убијено 16 колега у Београду.

Постављам себи, а и другима, питање зашто је напад калашњиковом на једну редакцију терористички акт, а напад на другу редакцију ракетом није? Све се трудим, али не успевам да видим разлику. Никако. Разлику виде можда једино оне свиње са почетка овог текста. Рекао бих свињске разлике. Сви знамо, међутим, да свињи најбоље стоји када је румена са јабуком у устима и то још док је прасе иако неки тврде да је то нездраво, тј. опасно по здравље.

У ОВОМ БРОЈУ

СТР.4

ДАНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ

СТР.20

ВРШАЦ - У БАНАТУ, А НА БРЕГУ

СТР.12

ИНТЕРВЈУ **НИНА САЈИЋ**
амбасадор Босне и Херцеговине у Букурешту
ФАССИНИРАНА САМ СРБИМА У РУМУНИЈИ

СТР.26

СЛОВЕНИ И ГЛОБАЛИЗАЦИЈА

СТР.16

МАЛО ПРАВА ЗА СРБЕ
У "ДЕЖЕЛИ"

СТР.38

СЛОБОДА НИЈЕ УМЕЛА ДА ЦРТА

НОВИ
ТЕМИШВАРСКИ
ВЕСНИК

ТРОМЕСЕЧНИК СРБА У РУМУНИЈИ

издавач: Савез Срба у Румунији, коиздавач: Српско-румунски центар за развој, часопис излази уз помоћ Департамента за међуетничке односе при Влади Румуније. Први број "Темишварског весника" штампан је новембра 1934. године у Темишвару, оснивач листа и први главни и одговорни уредник био је Милутин Манојловић и излазио је све до 7. јула 1947. Новембра 2008. појавио се први број недељника "Нови темишварски весник" чији је издавач био Српско-румунски центар за развој, а главни и одговорни уредник Рајко Корња.

Главни и одговорни уредник: Рајко Корња, дежурни уредник: Горан Пантин, коректура: Биљана Герман
Адреса редакције: Timisoara, str. Mangalia nr. 29, tel/fax: +40256 491 754, e-mail: novi.temisvarski.vesnik@yahoo.com
Noul Mesager de Timisoara
ISSN - 1844-9123

Дани српске културе

Читавог новембра, Темишвар је био центар српске културе у Румунији, јер је Савез Срба организовао у том месецу чак 18 акција у оквиру манифестације „Дани српске културе“.

Прво је у сали Капитол у Темишвару, 5. новембра отворена ова значајна културна манифестација пројекцијом играног филма „Монтевидео, видимо се!“ у режији Драгана Бјелогрића. Иако су се уводне речи званичника одужиле готово сат времена, а пројекција филма трајала два и по сата, публика је била одушевљена најновијим филмским остварењем Бијелогрића те су глумци, Предраг Васић (Станоје), Ненад Хераковић, (Вампир), Раде Ђосић (Теофил), који су дошли из Србије и поклонили се публици на крају пројекције, заједно са нашим младим глумцем

Марком Адићем (Румун), били награђени аплаузима препуне

сале.

„У почетку беше реч“ је била

следећа акција у оквиру Дана српске културе. У свечаној

сали Владичанског двора оржана је пројекција истоименог играно-документарног филма о Мирослављевом јеванђељу и отворена изложба на једанаест паноа – историја Мирослављевог јеванђеља, представљено је и приказано фототипско издање ове старе књиге.

Обично се филмови снимају по књизи, али „У почетку

беше реч“ је филм о најстаријем сачуваном српском ћириличном рукопису који се сматра једним од најлепших руком писаних књига на свету. Филм говори о Мирослављевом јеванђељу и судбини ове вредне књиге. Љубомир Степанов је у име Савеза Срба уручио издавачу Радмилу Мулићу

захвалницу и медаљу са ликом Бранка Радичевића, у знак

О Данима српске културе говорили су:
Славомир Гвозденовић, Братислав Петковић,
саветник за културу премијера Србије,
Золтан Мароши, заменик префекта жупаније
Тимиш, Флоријан Замфир, потпредседник
Тимишког жупанијског савета, Славка
Драшковић, у својој првој посети од када
је поново оформљена Управа за сарадњу са
дијаспором Министарства спољних послова,
Овидију Ганц, посланик немачке мањине
у Парламенту Румуније и сенатор Бен Они
Ардељан.

признања за изузетан допринос промовисању српске културне баштине.

Исто у оквиру Дана културе, у галерији „Мансарда“ Бастиона „Терезија“, организовано је вече посвећено књижевности. Мини сајам српске књиге окупио је никад више поштовалаца књиге, издавача и писаца. Поред „Прометеја“ из Новог Сада биле су присутне издавачке куће „Матица српска“, „Орфеус“, „Адреса“ и књижара „Мала Велика књига“, „Филип Вишњић“, „Арте“, „Српска реч“, Музеј српске

књижевности-Библиотека Лазић из Београда, Удружење књижевника Србије, Друштво књижевника Војводине – Нови Сад, Удружење књижевника Српске – Бања Лука, Књижевно друштво Косова и Метохије, Српско просвјетно и културно друштво „Просвјета“ – Беч, Издавачка радионица „Венцловић“ – Будимпешта, „Poesis“ – Сату Маре, „Хестија“, „Антропос“ и „Брумар“ – Темишвар и домаћини, Издавачка кућа Савеза Срба у Румунији.

Српско-румунско књижевно вече украсио је својим непоновљивим портретима чувени карикатуриста Штефан Попа Попа'с. На изложби је истакнуто свега тридесет портрета политичара, спортиста, филмских радника из Србије, али и из Темишвара.

Представљајући великог уметника Славомир Гвозденовић је прочитао текст о Попа'с-у, који је написао уместо уводне речи за лепо и надахнуто припремљен каталог. „Своје Србе и румунске пријатеље својих Срба“ Попа'с је урадио за ову прилику, а оригинале је појединачно поклатио онима које је „нацртао“. После отварања

изложбе карикатура уследио је књижевни тренутак, на коме су своје стихове и одломке из прозних радова читали српски

Званичници:
Бранко Бранковић, амбасадор Републике Србије у Букурешту, Лазар Манојловић, генерални конзул Републике Србије у Темишвару, дипломатски представници, представници Српске православне цркве, председник ССР Огњан Крстић, потпредседници ССР и представници месних организација ССР.

и румунски писци. Исте вечери била је отворена још једна изложба-радова са ликовне колоније о Преображењу 2014. Следећи културни догађај било је „Шумадијско дародарје“ - круна српско-румунског пријатељства. Тим поводом је у

Владичанском двору отворена изложба слика венчања краља Александра Ујединитеља и румунске принцезе Марије. Исте вечери су приказана и два документарна филма, један о Југославији, а други о краљевском крунисању у Београду.

Вече посвећено српској периодици у Румунији је било одржано на истом месту четири дана касније. О српском новинарству на овим просторима најпре је говорио Стеван Бугарски који

је рекао: „Увек сам се питао, шта је то новинарство? То је нешто ефемерно, што сад бива, а после га нема. Новинари су људи који треба да ухвате моменат. Догађања бивају једна за другим и новинар трчи немајући понекад времена ни да добро размисли о чему је реч. Новинар је оптерећенији од свих људи који имају времена да размисле. Новинарство, то је лепо летење од данас до сутра, попут баченог перја у неком филму. Ту има најмање систематичности. Због те муке новинара, коју нико не памти, ја сам увек био склон да ценим.“ Истом приликом је приређена и изложба новинских фотографија и насловних страна „Наше речи“ и „Новог темишварског весника“ Горана Гоге Пантина. „Тамбураши банатске равнице“ је био концерт великог тамбурашког оркестра

РТВ и Јасмине Фењац у сали Капитол, који је 19. новембра очарао публику лепотом равничарског мелоса, а сутрадан, у Мултифункционалној сали Жупанијског савета било је одржано вече народне музике "Младост 45" где је своје музичко умеће показала читава плејада вокалних солиста који су певали у нашем емблематичном друштву. Румунска темишварска Опера је потом угостила "Бердан успомена" - гала концерт АКУД "Младост" поводом 45 година од оснивања ове наше репрезентативне академске дружине.

Исто у оквиру Дана српске културе одржано је прво издање "Театрос феста" на коме су учествовали позориште из Трстеника и Српско државно позориште из Темишвара.

О значају пресељења Матице српске у Нови Сад било је речи у свечаној сали Српске теоретске гимназије "Доситеј Обрадовић", док је истог 28. новембра у вечерњим сатима о Србима у Угарској говорио академик Василије Крестић. Вече духовне музике "Весници новог доба: Доситеј, Вук, Мокрањац" уз учешће хора и глумаца Раде Ђуричин, Танасија Узуновића и Хаџи Ненада Маричића затворило је манифестацију "Дани српске културе" 29. новембра у Српској саборној цркви.

Рајко Корња

Мирослављево јеванђеље је настало у последњој четвртини XII века и било је написано за хумског кнеза Мирослава, старијег брата Стефана Немање. Књига је dospела у манастир Хиландар где је чувано пуних седам векова. Од тада, до данашњих дана ово јеванђеље преживело је невероватну судбину, укључујући и мистериозне нестанке и поновна појављивања. Данас се, рестаурирано, чува у Народном музеју у Београду,

а као најлепши српски ћирилични рукопис од 2005. године га је UNESCO уврстио у регистар светске културне баштине у своју библиотеку „Памћење света“, чиме је постао део 120 највреднијих добара које је створила људска цивилизација. Осим самог ћириличног текста, лепоту Мирослављевог јеванђеља чине и ликовни украси тј. чудесне минијатуре са византијским мотивима фантастичне флоре и фауне.

Анкета

Да ли бисте подржали поделу Босне и Херцеговине на три независне државе?

Србија

извор:

www.serbiancafe.com

Срби у Румунији

извор: **НОВИ ТЕМИШВАРСКИ ВЕСНИК**

ГОДИШЊЕ СВОЂЕЊЕ РАЧУНА

Годишња скупштина Савеза Срба је била јединствена прилика да се изврши анализа активности у прошлој години и да се зацрта стратегија за 2015. После протоколарног дела, делегати, њих 155, били су обавештени да је ССР имао на располагању из државног буџета за своју укупну активност у пошлој години око 3.340.000 леја (750 хиљада евра), уз додатних 240 хиљада леја непотрошених и пребачених из 2013. године. Ако се упореде годишње суме из државног буџета додељене Савезу, прошле године је ССР-у дато око 98.000 леја више него 2013, док за ову годину сума износи око 3.560.000 леја, што је приближно 225 хиљада више него за минулу годину. Савез је од укупне расположиве своте од око 3.575.000 леја највише издвојио за одржавање и

функционисање седишта и то 43%, тј. око милион и по леја. Највише новца је потрошено за наставак изградње Културног центра ССР у Темишвару (друге зграде Савеза), око милион леја и радови су у завршној фази. Уложено је и 78 хиљада леја за оправку

центар коштала је Савез 110 хиљада леја, а купњена Дачија Lodgy 62 хиљаде.

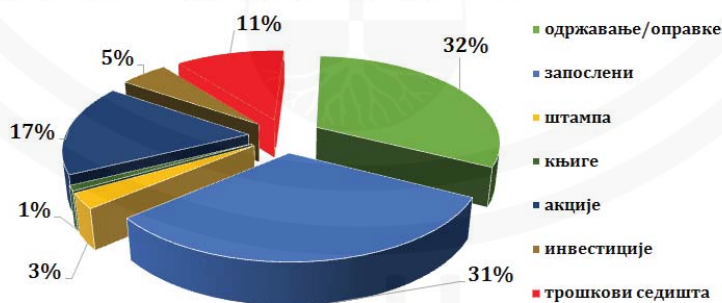
За плате 41. запосленог у Савезу, утрошено 31% од укупне расположиве суме, тј. нешто више од милион леја. Но, занимљива је чињеница да је 2014. за плате запослених

одвојено за око 60.000 леја мање него пре две године.

Штампање 13 књига током 2014. коштало је готово 33 хиљаде леја, а штампање свих гласила („Наша реч“, „Књижевни живот“ и „Нови темишварски весник“) свега око 97.000 леја, што

представља небитних 2,7% од укупних трошкова Савеза. Занимљива рачуница показује да уколико би се издвојило годишње 5,7% из буџета Савеза, наш репрезентативни недељник „Наша реч“ би по квалитету штампе изгледао као „Нови темишварски

Процентуална структура расхода буџета 2014.

седишта месне организације у Српском Семартону и 5.700 леја за седиште у Лесковици. За седишта је прошле године потрошено око 130 хиљада леја више него 2013. Куповина зграде и терена у Старој Молдави за будући културни

весник“, но, то су ипак ствари које се тичу економског пословања, а не новинарског позива. Интересантан податак је приход од продаје „Наше речи“ и огласа у недељнику који износи 38.000 леја, што је готово 40% од укупно издвојеног новца за штампање часописа.

За многе може представљати изненађење чињеница да у 2014. Савез није издвојио највише новца за организовање и одржавање акција културног, просветног и научног карактера, јер је потрошена сума од око 580 хиљада леја само око 17 процената од укупне годишње своте. И ако је одржано 100 акција, трошкови су смањени за 3% у поређењу са прошлом годином. Највероватније је реч о рационализацији трошкова и уштеди на смештају и исхрани учесника акција. Најбројније су биле културно-уметничке акције (28), школско-васпитне (18), духовне и књижевно-културне акције (8). По значајности и обиму, 23 акције су биле локалног карактера, а 10 националног. Најактивнији месеци били су септембар са 15 одржаних акција, мај са 14 и јули и август са по 12, док су фебруар и март најнеактивнији са по само две организоване акције. Око 57% трошкова за акције представљала је исхрана, за превоз и дневнице плаћено је око 20 процената, док је за

смештај издвојено свега нешто мање од 8% од укупне суме.

Сопствени приходи Савеза су у прошлој години повећани чак два и по пута, ако је 2013. сума износила око 160.000 леја, прошле године је из донација, пројеката, спонзорства, продаје књига и часописа и огласа сакупљено преко 400 хиљада леја. Највећи помак је учињен у случају разних пројеката које су суфинасирале институције Србије и Румуније и чија се

порезе и кирије са 68.000 леја 2012. на око 50 хиљада 2013, да би прошле године ови издаци били свега око 40.000 леја. Др Славомир Гвозденовић је поднео свој опширан извештај посланичке активности чије су основне идеје биле подршка измени закона о прогнаним из политичких разлога и депортованих, предлог амандмана о измени закона о образовању, подршка ревизији Устава Румуније, проблем враћања Макриног дома, поједностављење процедуре

добивања српског држављанства, очување српских школа и забавишта, одржавање радио и ТВ емисија на српском језику и помоћ страдалима од поплава у Србији и Републици Српској.

На скупштини је одобрен и план инвестиција за ову годину који предвиђа улагања у будући културни центар у Старој Молдави од око 350.000 леја, за завршетак радова у Темишвару 200 хиљада леја, а за културни центар у Великом Семиклушу 600.000 леја.

На заседању се дискутовало и о ревитализацији и оснивању нових месних организација у Крајови, односно у Питештју и Толвадији, али су се

нажалост конкретне одлуке о томе оставиле за неку другу прилику, као и питање Центра за истраживање културе Срба који остаје у фази пројекта.

Рајко Корња

Додељена сума из државног буџета	ГОДИНА (у лејима)		
	2013	2014	2015
Додељена сума	3.240.300	3.338.690	3.563.050
Непотрошена сума	412.598	237.591	112.252
УКУПНО	3.652.898	3.576.281	3.677.317

вредност удвостручила прошле године у поређењу са 2013. Занимљиво је да је руководство Савеза успело смањити таксе,

Хор Православне српске саборне цркве у Темишвару

ЧУВАРИ БОЖИЈИХ НОТА

„Певаћу Богу моме, докле год ме буде“, тако завршава своју уводну реч мр Дејан Попов, у својој књизи „Хор Православне српске саборне цркве у Темишвару“. И стварно, данас је тешко замислити неку духовно-музичку акцију Срба на овим просторима без Хора Саборне цркве.

Од 1997. када је професор музике Јоца Бугарски основао садашњу поставку хора – чији корени досежу у давну 1836. годину, чинећи га тиме једним од најстаријих хора у свеколиком Српству, његови наступи повезују до данас векове и људе и свако ко је бар једном присуствовао концерту на разним манифестацијама био је сигурно опчињен божанственим звуцима. Године труда, залагања и мукотрпног вежбања резултирале су оним чиме се поноси читава наша заједница. Да би се укомпоновало 20-так појединаца и гласова и да би

се створила њихова хармонија, потребно је много знања, умећа и стрпљења, а за објављивање три аудио материјала, потребне су истрајност и квалитет.

„Божанствена Литургија Св. Јована Златоустог“ снимљена је током новембра 2000. године, а издата је на Божић следеће године.

Колико је интересовање било за аудио касету и потом издати ЦД, говори и чињеница да је тираж комплетно распродат за веома кратко време.

Други подухват је био издавање новог ЦД-а 2006. године под насловом „Божичне песме“, са осамнаест нумера. Овај подухват је представљао јасан корак напред по квалитету снимка и избору песама. Трећи ЦД објављен је 2007. године поводом обележавања десетогодишњице рада. На њему се налазе снимци са најуспешнијих јавних наступа

хора, међу којима издвајамо „Мокрањчеве дане“ у Неготину (2003. и 2006.) и Међународни фестивал хора „Златна вила“ у Приједору (2005).

Многобројна учешћа и гостовања, веома омиљени традиционални Божићни концерт, прегршт освојених награда, говоре по себи о квалитету и озбиљности у раду Јоце Бугарског и чланова Хора. Гостовање у Храму Светог Саве на прошлогодишњем Васкршњем концерту потврђује само да популарност Хора премашује границе Румуније, а добијене захвалнице, дипломе, грамате и повеље показују да се ради о јединственом друштву у читавом српском расејању.

Ако песма настаје од осећања, а појање уздиже душу човечју к Богу, да парафразирамо Корнелија Станковића, онда се сигурно за наш Хор може рећи да је чувар божијих нота.

Р. Корња

ИЗМЕЋУ ЗАБОРАВА И ПОНОСА

У Жебелу вас један путоказ на малој раскрсници обавештава да ћете, уколико скренете десно са главног пута, после 10 км стићи у Чаково. Сви вероватно знају да је поменута варошица родно место Доситеја, али је мало ко одвојио време да се и упуту према Чакову. Позната по Доситеју и по тврђави од које је остала само турска кула, варошица са око 5.300 становника дочекује путника равничарском тишином и широким шором. Прво што се може приметити јесу куће које по „швапској“ архитектури јасно подсећају да је, иако званично данас град, Чаково далеко од оног сјаја од пре двеста година. Са главне, Доситејевог улице се виде три цркве које импонују својим торњевима желећи да намернику дају до знања да је овде побожност

још увек цењена врлина. Са десне стране пута је наша

српска православна црква чији горњи део неодољиво

подсећа на Саборну цркву у Београду. Тешко је описати речима осећај достојанствене лепоте и чистоте који вам пуни срце док посматрате ово здање изграђено 1768. Са леве стране улаза у порти је камени споменик који пркоси времену као некакав чувар храма Божијег. Врата нам отвара чаковски парох Љубиша Матић и улазимо у можда најлепшу српску цркву у Румунији. Упркос пожару који је уништио пре неколико година део иконостаса, унутрашњост цркве делује импозантно. Занимљиво је да је ватра уништила све око иконе Христовог полагања у гроб и да се пожар није проширио нити у олтар, нити на остале делове цркве.

На дрвеним местима покушавамо да читамо имена Иван Станојев, па празно место, па Иван Мијатов, па онда још

два неисписана имена. Са једне и друге стране на зиду испод ољуштених фресака на старословенском читамо да су дародавци из Вуковара.

Оличење доброте и стрпљења, отац Матић каже да има 28 верника. „Ја рачунам за Србе све оне који знају да кажу „Добар дан“, а њих је нажалост

све мање“, каже стари парох. Од цркве око двеста метара према центру, са десне стране улице на једној кући стоји окачен венац са избледелом српском тробојком и три мермерне плоче. На оној до венца пише: „У овој се кући роди Доситеја Обрадовић г.1739.“, а на белом мермеру изнад „Omăgiu marelui scriitor iluminist sîrb Dositei Obradovici 1742 – 1811 cu prilejul comemorării a 150 ani de la moartea sa. Academia Republicii Populare Romîne/Uniunea Scriitorilor din Republica Populară Romînă“. У „ајнфору“ како мештани зову наткривени пролаз у двориште, се налази месингана табла на којој пише да је кућу откупио „Хемофарм“ из Вршца и поклонιο је задужбини „Доситеј Обрадовић“, а санацију куће платила Министарства културе и рада Србије и Фондација „Хемофарм“, док је сталну музејску поставку омогућило Министарство за дијаспору. Јасно се види да је кућу нагризао зуб времена и да ће ускоро, уколико се не буде

санирала, скроз оронути најпре део иза капије нарочито због влаге. Српски Сократ је живео скромно. Типична банаћанска кућа у коју се из хола улази у две просторије смештене до

„сокака“. У првој су експонати фотокопије Доситејевих дела: „Живот и прикљученија“ „Писмо Харалампију“ „Совјети здравог разума“, „Христоитија“ и друге. На зиду између два прозора налази се слика уље на платну рад Васе Поморишца који представља малог Димитрија са књигом у руци и одраслог Доситеја како напушта манастир и креће у свет у своју

„Ја рачунам за Србе све оне који знају да кажу добар дан, а њих је нажалост све мање“.

*чаковски парох
Љубиша Матић*

чувену просветну мисију. На левом зиду су окачена два портрета српског Сократа а на десном је стара мапа Европе са уцртаним путештвијима првог министра српске просвете.

Мало мања од прве, у другој

просторији се налазе са леве стране кратка биографија на румунском и српском и портрет

Доситеја. Између два прозора је на малом пиједесталу постављена позната скулптура Доситеја са штапом и шеширом, а уз њу предиван двокрилни портрет на дрвету Вука Караџића, Доситеја и Јована Стерије Поповића.

**Рајко
Корња**

НИНА САЈИЋ

амбасадор Босне и Херцеговине у Букурешту

ФАСЦИНИРАНА САМ СРБИМА У РУМУНИЈИ

Њена ексцеленција говори о путу Босне и Херцеговине ка Европској унији, о политичким митовима везаних за БиХ, о Републици Српској и како доживљава Румунију и овдашњу српску заједницу

Како бисте окарактерисали садашњу политичку ситуацију у БиХ после избора?

Босна и Херцеговина је једна сложена држава која има све елементе једног федералистичког уређења, са два ентитета, Република Српска и Федерација БиХ и три конститутивна народа: Бошњаци, Срби и Хрвати, неки конститутивни модел народа је преузет из бивше СФРЈ. Након општих избора октобра 2014. године власти

Републике Српске су одмах кренуле у успостављање извршне власти тако да смо до средине децембра имали Владу Републике Српске која је одмах преузела своје дужности као што су усвајање буџета, макроекономске политике, итд. Нарочито треба имати у виду, као што ваши читаоци добро знају, да смо имали катастрофалне поплаве и напосто није било места за много чекања. Влада другог ентитета, Федерације БиХ још увек није формирана и у току су коалицијски преговори и очекује се њено формирање у наредним седмицама. У центру пажње су преговори за формирање Савета министара.

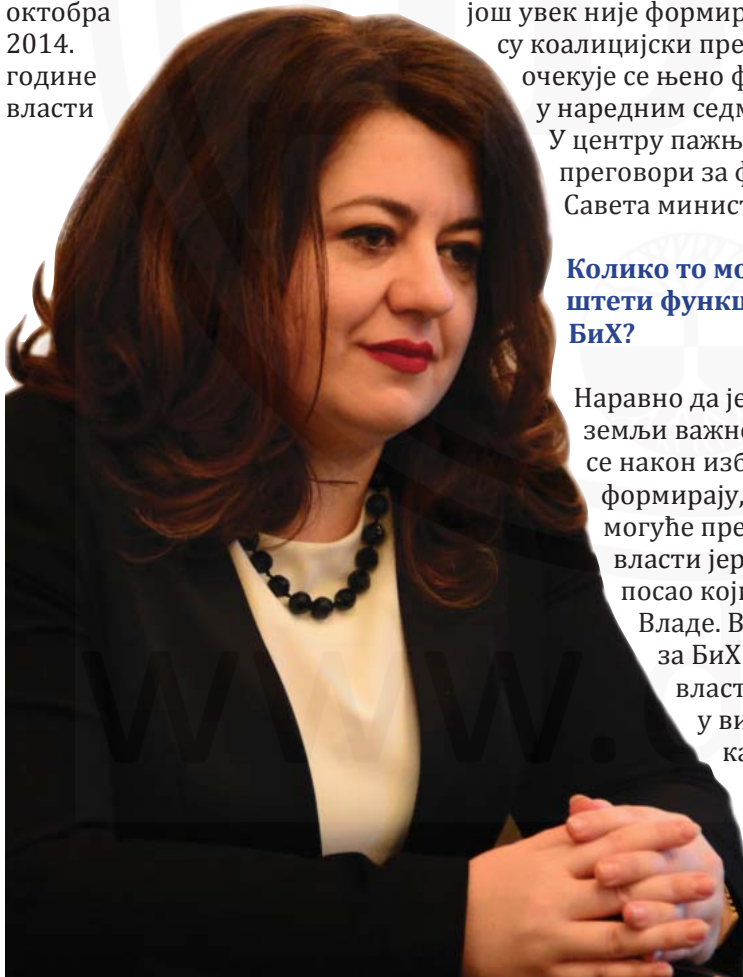
Колико то може да штети функционисању БиХ?

Наравно да је свакој земљи важно да се након избора формирају, што је могуће пре, извршне власти јер постоји посао који чека Владе. Врло је битно за БиХ формирање власти имајући у виду да БиХ као и њени суседи уђе у Европску унију. Да само подсетим да је

БиХ једина земља Западног Балкана која још увек има статус потенцијалног кандидата. Од прошле године је Албанија са тог статуса прешла на статус кандидата, а Србија, Црна Гора и Македонија су већ кандидати. Постоји једна изражена заинтересованост Брисела за БиХ. Сви лидери политичких партија у Босни су усвојили једну изјаву о европском путу БиХ. Парламент РС је отишао корак даље, па је усвојио то. Дакле, врло је битно да се формирају извршне власти што је пре могуће. Што се тиче самог развоја у једној федерално сложеној замљи као што је БиХ, економски развој је на ентитетима, као и социјална политика.

Колико је битно успостављање једног ефикасног система координације на нивоу читаве БиХ?

Апсолутно не мислим да БиХ због свог федералистичког уређења или чак свог конфедералног уређења не може да буде део европске породице. У Европи имамо примере конфедералних држава које су развиле један ефикасан механизам координације. Чак напротив, у Европској унији, а ви у Румунији веома добро то знате, тежи се децентрализацији, тако да БиХ не може да на уштрб својих конститутивних народа мења своје уређење да би за 10, 15 или 20 година постала чланица Европске уније. У прошлости смо имали прилике да видимо високе представнике који су

под окриљем или како то они знају рећи „под кишобраном ЕУ реформи“ предлагали све и свашта. Имали смо покушај централизације полиције под окриљем тзв. ЕУ стандарда што није било изводљиво и што није ЕУ стандард јер се разликују у Немачкој, Белгији и у неким другим земљама. Није нормално тражити у БиХ већу централизацију, а у Македонији Охридским споразумом тражити децентрализацију, што значи да постоје дупли стандарди. Један од услова добијања статуса кандидата јесте успостављање ефикасног механизма координације. Мислим да су представници Републике Српске у великој мери успели да убеди наше европске партнере да је немогуће успоставити оно што се често говорило да треба да се успостави, а то је да Босна говори једним гласом на начин да о томе одлучује једна особа, један министар или један центар моћи, у овом случају Сарајево. Из тог разлога постоји тај ефикасан механизам координације који би подразумевао да, ако постоји консензус свих страна, Републике Српске и ФБиХ, тек онда БиХ може да изађе са јединственим ставом. Још увек нису договорени сви детаљи механизма координације власти, иако је РС изашла са одређеним предлогом и очекујемо да се то ускоро деси.

Двадесет година после потписивања Дејтонског споразума, да ли је БиХ ефикасна држава, тј. да ли једни живе поред других или се може рећи да се живи заједно?

нам био потребан један краћи есеј. Око БиХ и у њој постоји неколико политичких митова. Ми морамо погледати једни друге у очи и признати да је БиХ једно подељено друштво или ако хоћете, саставља се од неколико друштава. Ми се заварavamo и говоримо да вековима живимо срећни једни поред других. Бојим се да историјске чињенице говоре обрнуто. То је управо

“Око БиХ и у њој постоје неколико политичких митова. Ми морамо погледати једни друге у очи и признати да је БиХ једно подељено друштво”.

један од политичких митова. ињенице говоре да кад год смо могли, ми смо ратовали, и најчешће једни против других. БиХ је функционална у оној мери у којој политички лидери желе да она буде функционална и у мери у којој они желе да је прикажу да је функционална. У послератном периоду имали смо огромну помоћ међународне заједнице у реконструисању земље, у спровођењу реформи, али је истовремено било одређених

представника међународне заједнице који су на неки начин профитирали имиџом који земља има у свету. Подсетићу да је 2008. У извештај о напредку за БиХ и Црну Гору, писало да је у неким сегментима, па у у целини БиХ остварила веће напретке. БиХ није дозвољено да преда апликацију за чланство у ЕУ, а Црној Гори јесте. Од тада почиње тај донекле помало ретроградни период. Постоје у БиХ одређене

структуре које просто желе да привуку интервенцију међународне заједнице надајући се да ће оне остварити неке циљеве које нису успели да остваре у Дејтону, а то је да БиХ више личи на централистичку срећену државу која би функционисала по систему један човек један глас, што би било погубно за све

хришћане у БиХ

Колико су реалне констатације да је међународна заједница много више улагала у Федерацију БиХ него у Републику Српску?

Нико са сигурношћу не може да каже колику је помоћ БиХ добила од међународне заједнице. Тај податак не постоји. Очигледно неке то одговара. Власти Републике Српске су изашли са неким показатељима који показују да је око 70% укупне хуманитарне помоћи у рату и послератном периоду отишло територијама где живи бошњачки народ, односно у Федерацију БиХ. И данас у РС постоје колективни центри, имамо проблема са старањем о Србима који су избегли из Хрватске.

Како видите Румунију?

Пошто сам ја у Букурешт дошла из Париза, могу рећи да има сличности у менталитету. Румуне осећам блиским по два основа. Првенствено по том латинском, франкофонском основу, а по другом, по оном словенском, српском основном. Кад погледате румунски вокабулар видите колике су сличности. Они су управо нешто између словенске, српске душе и оног латинског елемента. Наравно да је за нас Румунија је значајна земља, она је највећа држава Југоисточне Европе, чланица је ЕУ, налази се на веома битном геостратешком месту не само за БиХ него и за све земље Балкана. Ми сви радимо на томе да се односи две земље знатно побољшају, да видимо јаче присуство Румуније не само у БиХ него и на читавом Балкану, јер нам је Румунија отворила своја врата и постоји једна безрезервна помоћ и подршка Румуније када је у питању европска интеграција. Румунија је направила велике помаке када су у питању реформе, борба против криминала, па чак и у вези са црпљењем европских фондова без обзира што неки показатељи говоре другачије. Могу нам бити од користи и негативна искуства и грешке на путу у ЕУ.

Кад се у Републици Српској каже Румунија, на шта се мисли? Која је асоцијација?

Град Темишвар људи у Републици Српској доживљавају уистину као братски град, као

наш град, као српски град. То је наравно и захваљујући овој нашој мањини која постоји у Темишвару.

Како видите српску заједницу у Румунији?

Морам мало да изађем из дипломатског оквира и рећићу вам да сам

“Град Темишвар људи у Републици Српској доживљавају уистину као братски град, као наш град, као српски град... Чињеница да имате гимназију која је старија од бањалучке гимназије је за мене фасцинантно.

напросто одушевљена, јер имам често прилику да се сусретнем са вашим члановима у Букурешту, посебно са Бориславом Велимировићем. Они су ме одушевили тиме како сте успели, иако ни ви, ни ваши родитељи, па ни дедови и прадедови нисте

рођени у Србији, да очувате српски језик, традицију и културу. Посетила сам Савез Срба и оно што сте ви успели да направите је импозантно, мислим да нема такве српске заједнице у свету. С тим више што иза свега тога стојите само ви сами. Румунија вам је последњих деценија помогла, али ви овде постојите ипак вековима. Нисам сигурна да већина грађана Републике Српске, па чак и сви политичари у РС знају за ваша остварења. Чињеница да имате гимназију која је старија од бањалучке гимназије је за мене фасцинантно.

Где би румунски туриста могао да оде у БиХ?

Искрено, имам проблем објективности, јер ја долазим из Бања Луке, која је на 6 сати лагане возње и већ смо покренули повезивање Бања Луке и Темишвара, и наравно Срба у Румунији и наших у Бања Луци. Имате Вишеград, односно Андрићград који је направљен по узору на Андрићев „На Дрини ћуприја“, имате предивне кањоне. Бања Лука је град спорта и младости где се организују разна првенства светска и европска. Прошле године се ту одржало Европско првенство у кајаку. Туристички, интересантни су и други градови, Требиње, које је наша Тоскана, град који има предивну климу, винограде, вина високог квалитета, имате Јахорину, познату олимпијску планину, имате разне бање по Републици Српској, дакле има уистину свега.

разговор водио:
Рајко Корња

Прича о српској химни (2)

Песму "Народни збор" из 1875. године Стевана Владислава Каћанског, препознајемо по стиху "Хеј трубачу, с бојне Дрине". Популарност јој је на врхунцу у периоду који претходи сарајевском атентату.

СТИЖЕМО ДО ВРЕМЕНА У КОМЕ ЈЕ ОБЈАВЉЕН ПРВИ НЕУСПЕЛИ КОНКУРС ЗА СРПСКУ ХИМНУ С ПОЧЕТКА НАШЕ ПРИЧЕ. НА ТОМ КОНКУРСУ НИЈЕ ПРОШАО НИ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ. НА ЊЕГОВ ТЕКСТ, МЕЛОДИЈУ ЈЕ УРАДИО, НА САМРТНОЈ ПОСТЕЉИ, КОРНЕЛИЈЕ СТАНКОВИЋ АЛИ ХИМНА НИКАДА НИЈЕ ИЗВЕДЕНА. КОНКУРС ЈЕ ЗАВРШЕН СКАНДАЛОМ ЈЕР ЈЕ НЕНАДОВИЋ МОРАО ЈАВНО ДА ДЕМАНТУЈЕ ГЛАСИНЕ ДА ЈЕ ПОДМИЊИВАН, ПА ЈЕ ЧАК ИЗЈАВИО ДА КОНКУРС НИЈЕ НИ РАСПИСИВАН.

Као што то обично бива, Србима, који су толико жудели за химном, било је суђено да до ње дођу случајно. Милан Обреновић, синовац убијеног Михаила Обреновића, реши да се ослободи намесништва и преузме власт у Србији лета 1872. За ту прилику наручи он, код угледног драмског писца Јована Ђорђевића, комад са династичким духом. Славољубиви писац приону својски на посао, па брзо изради комад са пуцањем и певањем и вилама - под насловом "Маркова сабља". У завршној сцени, да би појачао слику писац уплиће химну коју, како и ваља, пева сав народ. Вила је најављује речима: "Ближи се ближи то срећно време. Бачено семе брзо сазрева. Ево чуј!" Иза позорнице се зачује весела музика, а затим - "сав" народ: "Боже правде ти што спасе од пропасти до сад нас..." Те лепе вечери, августа десетог, лета 1872, вероватно нико није знао да је

Србија добила своју прву химну. Успех комада "Маркова сабља" обезбедио је и велику популарност свечано интонираној песми "Боже правде", што јој помаже да се са позоришних дасака вине у сазвежђе државних симбола. Музику је компоновао Словенац Даворин Јенко. Мелодија је и

векова, у ново време у које Србију уводи Краљ Петар I Карађорђевић улази и већ "времешна" химна српска. Наравно, по већ опробаном рецепту преправља се задњи стих и у њега (што ће и касније бити пракса) стиже нови краљ Петар I. Сада гласи: "Краља Петра, Боже храни / Моли ти се српски род".

Тако "уређена", са српским војником одлази у балканске ратове и у Први светски рат. Пева се у молитвама за српски народ по енглеским црквама 1916. године, а на прослави Видовдана растушено је 30 хиљада превода српске химне широм Енглеске.

Песма је преживела многе кризне периоде смена династија, па чак и период од 1903-1909, када је практично била суспендована, али 1918, није могла.

Стварање Краљевине СХС био је крај химне српског народа као што је то био крај много тога српског. Створена је накарадна трострука химна у којој је почетак и завршетак преузет из "Боже правде". То није било све: Решењем број 21611 од 12. децембра 1919, министра просвете

краљевине СХС, песма "Боже правде" још једанпут је преуређена тако што се из ње избацује придев "српски" и замењује придевом "наш".

Тако је Србија "протерана" из сопствене химне, а све што је било српско постало је "наше". Србија је још тада и не знајући остала испред затворених врата времена које је долазило.

Наставак текста Жике Ранковића објављеног у часопису "Српска реч" 1990.

ХИМНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
за месовити хор

музика: Даворин Јенко
текст: Јован Ђорђевић

Andante maestoso

С. А. Т. В.

Бо-же прав-де, ти што спа-се од про-нас-ти до сад нас, сло-жи срп-ску бра-ћу дра-гу на сва-к ди-чан сла-ван рад, не-к на срп-ско вет-ро че-ло тво-је пад-не гле-ва гром, из мра-ч-но-га си-ну гро-ба срп-ске сла-ве но-ви сјај

чуј и од сад на-ше гла-се и од сад нам бу-ди спас, моћ-ном ру-ком спо-га би-ће по-раз вра-гу а нај-ја-чи срп-ству г-ра-д, не-к на срп-ској бла-го-сло-ви Ср-бу се-ло по-ве, ни-ну, град и дом! кад на-сту-пе на-ста-ло је но-во до-ба Но-ву, сре-ћу, Бо-же дај! О-тац-би-ну

во-ди, бра-ни бу-дућ-нос-ти срп-ске бр-д, Бо-же спа-си, Бо-же бли-ста гра-ни брат-ске спо-ге з-ла-тан плод, Бо-же спа-си, Бо-же бор-бе да-ни к' по-бе-ди му во-ди ход, Бо-же спа-си, Бо-же срп-ску бра-ни не-т ве-ков-не бор-бе плод, Бо-же спа-си, Бо-же

хра-ни, срп-ске зем-ље, срп-ски род! срп-ски род! хра-ни, срп-ске зем-ље, срп-ски род! срп-ски род! хра-ни, срп-ске зем-ље, срп-ски род! срп-ски род! бра-ни, мо-ли ти, се, срп-ски род! срп-ски род!

касније задржана, мада је било поређења са аустријском химном "Gott erhalte". И химна се, зачудо, одржала и све више потврђивала своју популарност. Упркос силним и брзим променама на престолу и у политичком животу Србије, она је трајала. Очекивано је да ће се гашењем династије Обреновића угасити и химна која их је славила. За дивно чудо, на прелому двају

МАЛО ПРАВА ЗА

Срби у Словенији су свашта преживели и за последње две деценије показали да су жилав народ. Тајна опстанка у новој држави била је у способности да се прилагоде новим условима живота

Потомака Светог Саве у Словенији, према попису из 2002. године је нешто више од 38 хиљада и представљају два процента укупног становништва ове бивше југословенске републике. Према незваничним проценама број потомака Светог Саве који живе данас у Дежели је негде око 60 хиљада. Највећи број Срба живи у Средњесловенској регији, преко 16.000 или око 42% свих Срба у Словенији, затим у Горењској (14% или око 5.700), Савињској 11 процената односно око 4.300. У Словенији данас делује 13 српских друштава. Од 1991. па до данас, број Срба се смањио за 18 %. Правни статус Срба у Словенији није решен ни четврт века после осамостаљења државе и они се и данас боре за статус националне мањине. Многи Срби били су староседеоци на подручју данашње Словеније где су њихови преци долазили од 1530. године. Још 1880. Срби су у Словенији имали основну школу на српском језику, али је брзо и она затворена под изговором да нема довољно ученика. Данас, Срби у Словенији немају своје школе, медије или институције које би неговале национални идентитет, што је омогућено националним мањинама. Годинама Срби на то

упозоравају словеначке власти, али без успеха, те се многи Срби једноставно асимилирају, што је, како сматрају многи, и крајњи циљ словеначке државе. Срби у Словенији тврде да губе идентитет, језик, веру и културу и да данас већина младих говори само словеначки. Многи

Љубљана, главни град Словеније

чак тврде да већа права од Срба у Словенији има геј заједница. Веома се често примењује принцип да наоко изгледа све демократски, али у процедури Срби увек остају без права, а њихова удружења без новца. На јавним местима, приликом разних манифестација, ако Срби истакну српску заставу, могу да буду и кажњени.

Староседеоци и "дођоши"

Срби су се на територију Словеније у већем обиму почели насељавати 1530, када

су бежећи испред Османске најезде населили северну страну Жумберачких планина, а у нешто већем броју почели прелазити Купу и насељавати Белу Крајину. Они тада оснивају седам насеља: Бојанце, Марин До, Адлешићи, Пауновићи, Перудика, Жунићи и Винице.

Године 1880. подигнута је и основна школа, чија се настава одржавала на српском језику, а укинута је 1964. под наводом да нема довољно ученика. Од доласка на ове просторе, православци су живели изоловано од словеначког друштва. Пре Другог светског рата у Дравској бановини, живело је око 7.000 православаца. Избијањем рата и по окупацији, већина Срба је отишла

у партизане. Први попис 1948. је показао да у Словенији живи 7.048 Срба. Најмасовније насељавање Срба у Словенију збило се 70-тих и 80-тих година XX века. Од 1948. до 1991. у Словенију се доселило око 110 хиљада становника, од којих је 22% било из Србије, 3% из Црне Горе и 30% из БиХ. Неке процене које су вршене 1991. говориле су да у Словенији живи око 100.000 православаца. У Жумбераку је било неколико десетина православних староседелаца. Адам Прибићевић у књизи "Насељавање Срба по Хрватској и Далмацији" у поглављу о насељавању у Вараждинском

СРБЕ У “ДЕЖЕЛИ”

Република Словенија Republika Slovenija

Словенија је приморска и подалпска држава на југу средње Европе, која се на западу граничи са Италијом, на северу с Аустријом, на североистоку с Мађарском, на истоку и југу с Хрватском, а на југозападу, у Пиранском заливу, има излаз на Јадранско море. У различитим периодима историје Словеније, држава је била део Римског царства, Карантаније (само модерни део северне Словеније), Светог римског царства, Аустро-Угарске, Државе Словенаца, Хрвата и Срба, Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (1929. преименована у Краљевина Југославија) између два светска рата, и СФР Југославије од 1945. до стицања независности 1991. године. Словенија је чланица Уједињених нација, Европске уније и НАТО савеза.

Главни град: Љубљана

Службени језик: словеначки
Држава: Парламентарна република
Председник: Борут Пахор
Премијер: Миро Церар

Независност: од Југославије
Проглашена: 25. јун 1991.
Призната: 1992.
Приступ у ЕУ: 1. мај 2004.

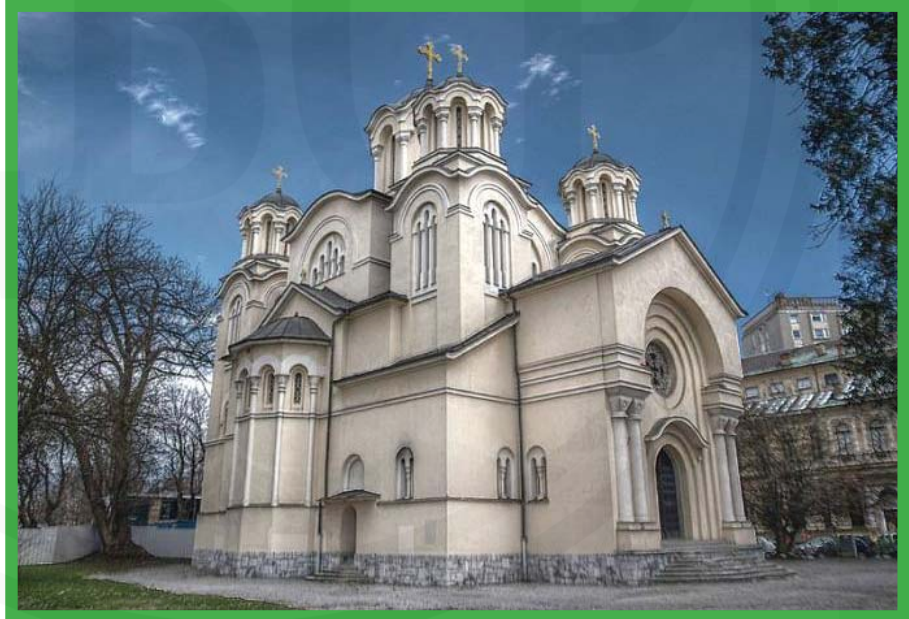
Површина: укупно 20.273 km²
Становништво: 2.060.802 (2014)
БДП: \$56,314 милијарди (2010)
по глави становника \$28.030
Валута: Евро (од 2007. год.)
Временска зона: UTC +1 (CET)
Интернет домен: .si
Позивни број: +386

генералату, наводи податак да је Срба било и у Штајерској, око Марибора и Птуја. Белокрајинска општина Чрномел је једина општина у Словенији са присутним српским староседеоцима од средњег века и са српским селима. Но, данас је ситуација другачија. Најмање Срба у Словенији 90-тих је било баш у Белој Крајини.

Бижутерија православља

Српска православна црква у Љубљани, пуним именом црква светих Ћирила

Изградња је прекинута Другим светским ратом, а касније и комунистичким раздобљем. Поновна изградња започета је 90-тих година XX века. Црква је освећена октобра 2005. године приликом посете српског патријарха Павла. Априла 2010. црква је проглашена за културни споменик и тако додатно заштићена. Црква је грађена као масивна грађевина са основом уписаног „грчког крста“ са пет купола, а на врху стоји велики позлаћени крст. Унутрашњост је украшена фрескама, рад вајара Драгомира Јашовића и Мише Младеновића,

Црква светих Кирила и Методија у Љубљани

и Методија у Љубљани је најважнији богослужбени храм Српске православне цркве на подручју Словеније, а управно припада Загребачко-љубљанској митрополији. Изградња цркве је започета 1936. по плану архитекте Момира Корунковића у западном делу Љубљане.

иконостас је рад дебарске браће Нестора и Лазара Алексијевића, а иконе је израдио вајар Мирко Шубиц.

Борба за опстанак

Пошто знатније помоћи од словеначке државе нема већ годинама, Србима је једино преостало да се сами организују. Већ почетком

90-тих година прошлог века долази до оснивања српских друштава у Словенији, као одговор на распад бивше СФРЈ и потребу да се на било који

народа у Словенији и покуша ублажити асимилација. Срби у дежели имају много удружења, али она и даље не добијају

Српско културно хуманитарно друштво „Десанка Максимовић“ у Цељу, Српско удружење Словеније „Стеван Синђелић“ у Љубљани, Спортски клуб

КД „БРДО“ из Крања на сцени

начин очува идентитет припадника српског финансијску помоћ од државе или је она веома мала, те једва преживљавају. Тако у Словенији

„Дежела“ нас је дискриминисала тако што је одуговлачила да потпише међудржавни споразум са Србијом и реши питање наших права на социјално и пензијско осигурање.

Никола Тодоровић,
председник ССДС

„Српска дијаспора“ у Цељу, Српска културна заједница у Љубљани, Српско културно друштво „Штајерска заједница“ из Марибора које се ангажовало да подигне

делује Удружење српских књижевника Словеније,

споменик Николи Тесли у Грацу и можда најактивнији од свих поменутих: Савез српских друштава у Словенији (ССДС). У самом оснивању друштва су се суочавала са бројним

проблемима, између којих су и програмска оријентација и циљеви. Тек касније друштва су се већином определила за културне активности као једини могућ облик организовања и деловања. Средином 90-тих година појављује се потреба за организованијим деловањем друштава и за повезивањем и заједничким деловањем. Из те потребе произашла је идеја да се оснује кровна организација која би окупљала сва друштва. Тако 13. јануара 1996. године долази до оснивања Савеза српских друштава Словеније (ССДС) које је недавно прославило 20 година рада.

Данас је у ССДС укључено 15 српских друштава међу којима је и КД „Брдо“ из Крања, које је гостовало у Темишвару, СКСД „Вук Караџић“ из Радовљице, СКД „Слога“ из Нове Горице и др.

Без реципроцитета

За разлику од Срба у Словенији, статус Словенаца у Србији је решен и они су више него задовољни. Срби у Словенији кажу да не траже ништа више од онога што Словенци имају у Србији, те су схватили да морају пронаћи начине да се појединачно и организовано укључе у словеначки политички живот, али то је дуготрајан и тежак процес.

Због кризе, у „дежели“ су прво пропале грађевинске, текстилне и прехранбене фирме, у којима су Срби били масовно запослени. А српски пензионери морају да се врате у завичај, јер са пензијом у Словенији не могу да живе. „Наша индивидуална права се не разликују много од других народа, али колективна права српског народа су најугроженија“, тврди Никола Тодоровић, из Љубљане,

делегат у Скупштини дијаспоре Србије. Словенија намерно, каже Никола Тодоровић, подстиче брзу асимилацију Срба, јер наша деца немају школе на српском. Како Срби у „дежели“ живе и раде у условима у којима је све подређено профиту, многи српски родитељи не желе да им деца иду у цркву на допунску наставу и уче матерњи језик, да се не би разликовала од словеначких малишана. Словенија је ратификовала Оквирну конвенцију о националним мањинама, али у Уставу није тај положај признала најбројнијој, српској заједници. „Дежела“ нас је потом дискриминисала тако што је одуговлачила да потпише међудржавни споразум са Србијом и реши питање наших права на социјално и пензијско осигурање. Све то смо преживели и за ове две деценије показали да смо жилав народ. Тајна опстанка у новој држави је била у способности да се прилагоде новим условима живота. Међутим, како каже Раде Бакрачевић, лидер српске заједнице у Марибору, то је било могуће само оним Србима који су се одрекли своје нације и постали Словенци. У „дежели“ нема дневних новина на српском, нити посебног српског програма на радију или телевизији. Словенија даје минималну финансијску помоћ

за културне манифестације српских организација, па је њихов рад сведен на фолклор, књижевност и спорт.

Капитен Србин

Један од најуспешнијих Срба у Словенији који је поносан на своје српско порекло јесте бивши капитен кошаркашке репрезентације Словеније Радослав Нестеровић, који је играо за Слован, Олимпију, Партизан, ПАОК, Виртус, а потом у НБА за екипу Минесота Тимбервулвс, где је играо све до сезоне 2002/03. Након тога је потписао за Сан Антонио Спарсе где је освојио шампионски прстен 2005. године. У сезони 2006/07. је прешао у Торонто Репторсе, са којим је играо две сезоне. После једне сезоне у Индијани опет се вратио у Торонто, након чега се 2010. вратио у Европу и потписао за Олимпијакос, где је и завршио своју играчку каријеру 2011.

Рајко Корња

ВРШАЦ - У БАНАТУ, А НА БРЕГУ

Родно место Јована Стерије Поповића и Паје Јовановића које су основали Римљани је град вина и уметника, црква и прелепе архитектуре, спорта и град Светог Теодора Вршачког

Вероватно је највећи хендикеп Вршца тај што је ретко кад дестинација, већ само успутна станица ка Београду. Чак и у случајевима када се иде у тзв. „шопинг“, Темишварци одлазе у велике хипермаркете као што су ДИС, „013“ или „Макси“ а да не открију лепоте овог банатског места на 14 км од румунско-српске границе. Вршац је један од најстаријих банатских градова који се налази на рубу Панонске низије, у подножју Вршачких планина. Са око 36 хиљада становника,

Вршац је други по величини град у округу и један од највећих градова у Војводини. Национална структура становништва је следећа: најбројнији су Срби - 72%, затим Румуни - 11%, Мађари - 5%, Роми - 2%, Македонци и Хрвати са приближно 1%, а сви остали чине укупно 7% становништва општине Вршац.

Град лежи у самом подножју Вршачких планина које се са брдима Капела (252

м) и Кула (399 м) простиру на истоку све до речице Черне у Румунији. Клима је са следећим обележјима: дуга и топла лета, нешто хладније, а понекад хладне и снеговите зиме, свежија и краћа пролећа, док су јесени дуже и топлије. Посебну специфичност Вршцу даје кошава. Најчешће дува у рано пролеће и позну јесен, односно у хладнијој половини године. Брзина кошаве је променљива и креће се од 18 до 40 км на сат, а поједини удари и до 140 и више км на сат. Осим кошаве дува и северац и северозападни ветар.

У Вршцу постоји вештачко језеро које је уређено као градско купалиште, а у близини, у Великом Риту постоји рибњак површине 906 хектара, познат и као станиште великог броја врста барских птица и друге дивљачи.

државе од сталних турских упада. Ускоро је град предат српском деспоту Ђурђу који га је повезао са својим главним утврђењима јужно од Дунава у чврсти одбрамбени систем. Године 1425. српске избеглице са југа настаниле

да ће се ослободити у садејству са аустријском армијом, подигли Банатску буну: испрва су имали много успеха и између осталих градова ослобођен је и Вршац, но крајем лета Турци су удруженим снагама потукли устанике и започели са осветом. Већина Срба побегла је у

Владичански двор

Центар "Миленијум"

Ресторан "Ветрењача"

Подвршац: од Жигмунда до Еугена

Први трагови насеља на Вршачком брду потичу из времена праисторије. Подграђе испод Вршачке куле (средњовековно утврђење) високо је 21 m, са зидовима дебелим 2,5 m. Ова велелепна грађевина симбол је града и околине. Највероватније је сазидао деспот Ђурађ Бранковић 1439. године. Тврђава је саграђена на брду високом 399 метара. Поред сачуване донжон куле постојала је једна мања полукружна кула. Висина спољних зидова износи 19,85 m, а стране су широке 13,80 m и 11 m. Карловачким миром 1701. године је почело рушење куле, тако да се више није могла користити у војне сврхе.

Подручје данашњег града и околине било је такође насељено у давној прошлости. Насеље на овом месту развило се у сенци средњовековног града који је подигао угарски краљ Жигмунд почетком XV века на врху брда да би заштитио јужне границе своје

су се у подножју брега и своје насеље назвали су Подвршац. Већ тада ова област била је позната по својим винама која су била међу најтраженијима

Вршачка кула

на угарском двору. Након што су опустошили читаву област, Турци су град заузели 1552. но Вршац је и даље остао настањен Србима. Ово се променило након 1594. када су Срби, у нади

Ердељ, а Вршац је у потпуности попримио оријентални изглед. Турке је из града протерао војсковођа Еуген Савојски 1716. чиме је отворио нову епоху у историји града. У град су ускоро колонизовани Немци из области око реке Мозела који су са собом донели нове виноградарске технике које ће Вршац брзо претворити у једно од средишта винарства Хабзбуршке монархије. Брзи привредни успон крунисан је добијањем повеље слободног краљевског града 1817. Град је знатно назадовао за време револуције 1848. када су се око њега тукли Срби и Мађари. Остатак XIX века протекао је у миру и напретку који је пресекла зараза филоксере која је запретила уништењем све винове лозе. Но, катастрофалне последице филоксере брзо су поништене у овој области планским сађењем америчких сорти лозе. Највећа етничка промена наступила је у току Другог светског рата када су нацисти, махом домаћи Немци, протерали у концетрационе логоре и тамо усмртили готово целокупно јеврејско

становништво града, док је након 1944. године целокупна немачка заједница која није избегла пред Црвеном армијом протерана из својих кућа и смештена у сабирне логоре у којима су услед изузетно лоших животних услова и лишени свих грађанских права, страдали од глади и болести, док су се преживели након 1948. године уз прећутну сагласност власти почели исељавати у Аустрију, Немачку или прекоморске земље. Тада долази до систематске демографске и политичке промене у граду. Осамдесетих година двадесетог века Вршац почиње да излази из привредне таме и развија имиџ успешног града.

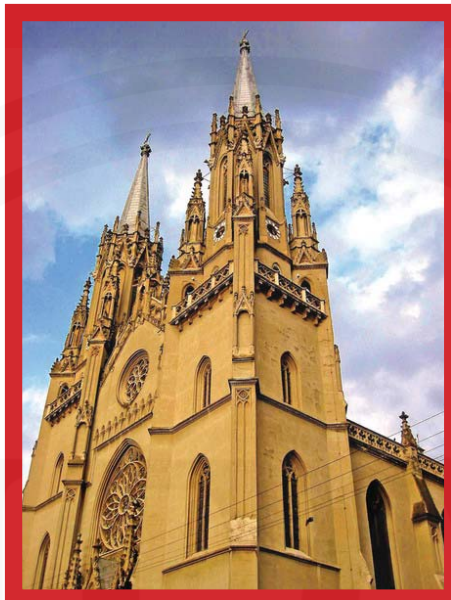
Цркве, катедрале и светац

Вршац има знамениту историјску прошлост са споменицима од праисторије до данашњег доба. Многобројне карактеристичне грађевине из XVIII и XIX века, Градска кућа, стара апотека (1783), барокна зграда „Два пиштоља“, кућа у којој је живео и умро Јован Стерија Поповић, Владичин двор, цркве.

Римокатоличка црква св. Герхарда од Сагрета је највећа римокатоличка црква у Србији, а била је друга по величини у СФРЈ, одмах после загребачке катедрале. Довршена је 1863. године и има функционалне оргуље на којима се редовно одржавају концерти. Ова катедрала је саграђена у неоготском стилу под надзором Ернста Слободе од предузимача архитектуре Јована Библа, а радове је извео Вршчанин Франц Брандаис.

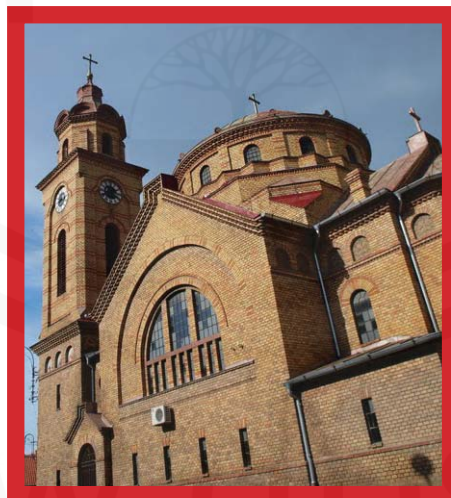
Православна црква св. Оца Николаја саграђена је 1785. године и тада је била највећа српска православна

црква северно од Саве и Дунава. Вреди посетити и цркву Светог Теодора која је једна од

Римокатоличка катедрала

највећих вредности Вршчана јер је посвећена светитељу са именом града – Светом Теодору Вршачком, свештеномученику канонизованог 1994. године. Вршачки владика Теодор

Румунска црква

Несторовић 1594. године је подигао Банаћане на устанак против Турака, под баријом са ликом Светог Саве. Након

неколико месеци Турци су повратили изгубљене градове. Народ је са владиком Теодором избегао у Ердељ. Банаћани су се на позив Турака, уз обећање да ће им све бити опроштено, вратили у своје домове. Владика је био ухваћен од стране темишварског паше и живом му је била кожа одерана. Канонизација Светог Теодора је била објављена 29. маја 1994. године у Вршцу у присуству патријарха и великог броја архијереја. На Вршачком брегу 2002. године освештан је храм посвећен овом Светитељу. Ктитор цркве је Родољуб Драшковић, а храм је живописан 2003. године. Десно од апотеке, већ на следећем углу налази се румунска црква Светог Спаса подигнута у мешавини стилова којима доминирају византијски елементи али и жута клинкер-опека. У Дворској улици на броју 6 крајем XVIII века извесни Вилхелм Шенхајм поконио је плац за изградњу синагоге. Изгрђена је у дворишном делу, јер је Јеврејима било забрањено да граде своје богомоље на уличној линији. Ова синагога је била у употреби све док су Јевреји имали своју заједницу у Вршцу и постојала је све до почетка шездесетих година XX века, када је срушена. Тако је уништен важан траг постојања једне значајне грађевине.

Град вина и уметника

Прелеп је и вршачки градски парк са својим споменицима, а вреди ући и у Народни музеј основан 1882. који је најстарији музеј у Војводини. У Вршцу је рођен отац Српске драме Јован Стерија Поповић и најпознатији српски сликар Паја Јовановић. Град има професионално позориште, а у граду се одржава Јесењи позоришни фестивал,

Међународни фестивал фолклора и познати Грожђебал.

У непосредној близини пешачке зоне препуне кафића у центру Вршца налазе се још два предивна здања Владичански двор и Градска кућа. Пројекат двора је рађен у стилу барока по повратку седишта древне Епископије вршачке из Карансебеша у Вршац 1750. године. Тада се, залагањем епископа вршачког Јована Георгијевића (1749-1769), приступило изградњи Владичанског двора у Вршцу за резиденцијалне потребе Епископа вршачког. Камен темељац зграде освећен је 1757. године, а милошћу Божијом и заслугом добротвора вршачких, као и самога задужбинара Владике Јована Георгијевића, зидање је завршено 1763. године. У унутрашњости двора смештена је и придворна капела посвећена Сабору Св. Архангела Михаила у којој се налази као утеха и заштита верних и чудотворна икона Пресвете Богородице звана винчанска бездинска.

На стотинак метара од Владичанског двора налази се Градска кућа (Магистрат), у којој се данас налази Скупштина општине Вршац. То је комплекс који се састоји од три зграде грађене у три века: XVIII - најстарији део је зграда на углу Дворске и Доситејеве са два трга, XIX - централна зграда са балконом и главним улазом са Трга победе и XX - најновији део са улазом из суседне улице.

Немогуће је описати Вршац, а не поменути

виноградарство. Вршачка вина су позната широм земље. Град и његова околина познати су као виноградарски крај још

Градска кућа - Магистрат

од владавине Римљана. Први писани податак о вршачком вину потиче из 1494. године, када је дворски економ Будима

Подрум вина у Гудурици

платио буре вршачког вина 10,5 златних форинти, за угарског краља Ладислава. У XIX веку, Вршачко виногорје било је међу највећима у Европи и простирало се на 17.000 јутара (10.000 ха). Значај виноградарства за вршачки крај огледа се и у чињеници да је, од 1804. године, винова лоза саставни део грба града Вршца.

Спортски и рекреативни центар

У околини Вршца има доста излетишта и ловишта.

У граду је и познати Центар за спортско једриличарство с аеродромом. Осим тога близу су и излетишта Ритишево, Стража, Парта, канал ДТД и вештачка језера која обogaћују изванредну околину града.

Вршац је данас један од најзначајнијих спортских центара у Војводини и Србији.

Градски клубови такмиче се у најјачим

лигама у одбојци, тенису, стоном тенису, кошарци, теквонду, шаху и др. Развијен је параглајдинг, оријентационо

трчање, спортски риболов, планинарство, атлетика и бициклизам. Најпознатији и најтрофејнији је женски кошаркашки клуб Хемофарм са шест освојених титула шампиона државе.

Вршац има леп градски стадион са око 10.000 места, модерни спортски комплекс центар

Миленијум са око 3.500 места, неколико мањих спортских сала, терена и

игралишта. 2012. године играле су се, у препуном Миленијуму, утакмице Д групе Европског првенства у рукомету. Овде су наступали: Хрватска, Словенија, Исланд и Норвешка. Дакле, ко воли нек' изволи! Вршац може бити једна пријатна дестинација, јер је на само 74 км од Темишвара, а има се шта видети и посетити.

Рајко Корња

пише:
Марко Лопушина

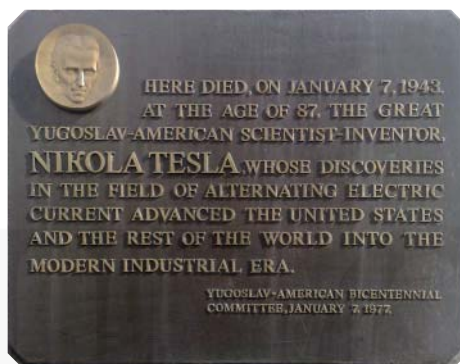
ПЕТ МИЛИОНА ЉУДИ ГЛЕДА ТЕСЛУ

Захваљујући интернет мрежи обожаваоци српског генија из читавог света свакодневно посећују наш сајт и Теслину колекцију – каже др Љубо Вујовић, председник Теслиног меморијалног друштва

Господине Тесла ти си чаробњак, творац наше будућности!

Ово је недавно на сајту Теслиног меморијалног друштва из Њујорка написао један обожаваалац српског генија из Јапана. Како тврди др Љубо Вујовић, председник овог друштва, човек који се изборио да Америка и читав свет признају и обожавају Николу Теслу, свакодневно њихов сајт посећује 2,5 милиона људи из света.

- Успели смо да убедимо највећег светског провајдера Гугла да на своју мрежу постави сајт Теслиног меморијалног друштва, који може да се користи на 80 страних језика. И кинески провајдери су нас ставили на своју мрежу, тако да смо одједном повећали посету нашем сајту, који сада недељно види и до пет милиона људи из читавог света – открива нам др Љубо

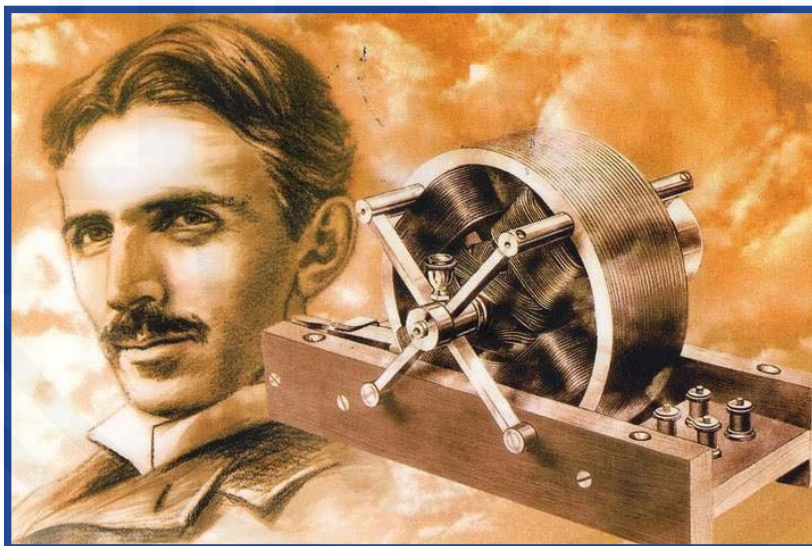

Вујовић, председник друштва које постоји у Њујорку већ две деценије.

“Теслина селекција”

Вујовић је лекар специјалиста, аматер који се са пријатељима Србима и Американцима бори да сачува и шири сећања на Николу Теслу. Изборио се да се на Менхетну отвори Теслина улица, да се на Колумбија универзитету слави Теслин дан и да се на хотелу “Њујоркер” постави спомен плоча српском генију. Заузврат, град Њујорк је др Љубу Вујовића прогласио за Грађанина године.

- Ми преко сајта <http://www.tesla-society.com/> дајемо потпуно ново светло на рад Николе Тесле, јер говоримо о периоду највеће Теслине креативности, али и о првим данима његових изума као што су икс зраци, преноси енергије и светлости, нови мотори и роботика,

СВЕТСКИ ДАН НАУКЕ

Теслино меморијално друштво је пре пет година предложило Уједињеним нацијама да дан рођења Николе Тесле 10. јул прогласи за Светски дан науке. Предлог је и даље на разматрању, јер УН желе да га подрже и државе Србија и Хрватска.

електроника и данашње интернет везе и комуникација. У документима “Теслина селекција”, које су приредили моја супруга и син налазе се мало позната сведочанства о историјском сусрету краља Данила, његовом ордену Николи Тесли, као и о сусрету краља Петра Другог Карађорђевића и Николе Тесле у Њујорку 1942. године.

“Теслина колекција”

Објављујемо и полемику око тога да ли је Никола Тесла продао Русима свој изум “зраци смрти” за 25.000 долара и тиме игнорисао Американце, који нису довољно уважавали његов рад – открива нам др Вујовић. “Теслина колекција” је електронска архива, која садржи 7.000 написа о српском генију, који су објављени у новинама, часописима и магазинима, научним саопштењима и брошурама у периоду од 1886. до 1930. године.

- Син Марко Вујовић и ја радили смо напорно пуне четири године да бисмо сакупили сву документацију и све старе информације из медија, научних извора и текстова многих научника и самог Николе Тесле, који су крајем 19. и почетком 20. века објављивани. Обишли смо двадесет највећих факултета и њихове библиотеке у САД и свету, прегледали на хиљаде архива да бисмо издвојили све оно што се односило на живот и рад Николе Тесле - објашњава нам Ивона Рудинска Вујовић, иначе медицинска сестра, истраживач и сликар аматер.

Сајт “Теслина колекција”

је урађен тако да омогућава брзо и лако проналажење свих медијских извора о Николи

др Љубо Вујовић

Моја идеја је била да се направи један модерни интернет центар са оригиналним документима и сведочанствима о Николи Тесли, са његовим оригиналним рукописима и фотографијама, који може као извор да служи и ђацима, студентима, новинарима, писцима, али и свим научницима који истражују живот и рад овог генија - каже др Љубо Вујовић

Тесли, али и свих области и тема којима се овај научник бавио. Тај материјал стао је у

23 тома укоричених клипинг материјала, има преко 4.200 страница и 1.700 релевантних извора. Читава електронска архива “Теслина колекција” биће поклоњена Музеју Николе Тесле у Београду, Музеју Николе Тесле у Смиљану и Теслиној научној фондацији у Филаделфији. Када је и они буду поставили на своје сајтове, очекује се да ће оригиналне написе и документа о српском генију видети најмање 10 милиона људи.

Све на једном месту

- Ово је заправо отворена архива са оригиналним изворима и подацима, која је доступна свим људима на планети. Интересовање је изузетно велико, јер је Никола Тесла данас право медијско и научно откриће у Америци и свету - каже Марко Вујовић, експерт за компјутере и креатор комплетне датотеке Теслине колекције.

Иницијативу за ову необичну електронску архиву и пробој на интернет мреже дао је др Љубо Вујовић, први човек Теслиног меморијалног друштва.

- Моја идеја је била да се направи један модерни интернет центар са оригиналним документима и сведочанствима о Николи Тесли, са његовим оригиналним рукописима и фотографијама, који може као извор да служи и ђацима, студентима, новинарима, писцима, али и свим научницима који истражују живот и рад овог генија - каже др Љубо Вујовић.

пише:

мр Радован Калабић

У Западне темеље савременог европског друштва уграђени су историјски резултати и дometri Француске револуције из 1789. Она је „Декларацијом о правима човека и грађанина“ у први план истакла борбу за права појединца. Та „Декларација“ је временом постала непресушни извор надахнућа и узорни образац европске демократије. И после два века, она на Западу представља својеврсни политички мит, без обзира што су је у пракси пратили и прате и наглашени дегенеритивни процеси. Наиме, њени апологети се и данас труде да хуманистичке циљеве „Декларације“ одвоје од насиља и терора, који су претходили не само њеном усвајању, већ и потоњем спровођењу у живот њених кључних начела: једнакости, братства и слободе.

Међутим, овај преломни догађај у европској историји имао је и своје наличје. Оно се, у првом реду, огледало у факту експлозије богоборства и највећег гоњења хришћанства од Нерона до 19. века. За десет година њене владавине побијено је у грађанском рату (Вандеја) више Француза него за хиљаду година тзв. тираније француских краљева. У народу је посејана и наметнута трајна политичка подељеност на тзв. левицу, центар и десницу. Испоставило се, такође, да су далекосежне мете Револуције били Бог на небу, монарх, црква и хришћанско свештенство на

земљи, као и домаћин и његова породица у кући. „Историја се никад тачно не понавља, констатовао је француски историчар Албер Матијез још 1920. Али, наставио је, сличности које је наша анализа истакла између две велике кризе, 1793. и 1917. нису ни површне, ни случајне. Руски револуционари намерно и свесно подражавају француске револуционаре. Они

Разарање свих традиционалних духовних вредности и неолиберална економија најјачи су мотори савремене глобализације и највидљивији знаци актуелне американизације Европе. У свему томе главну реч води англоамерички фактор, који остатку света, разумљиво, намеће и своју цивилизацијску парадигму и своје културне обрасце. У центру свега је профит, који може да се остварује мирном експлоатацијом, али и војним интервенцијама и огољеном пљачком. Упрошћено, у друштву у коме нема ништа изнад профита људско биће је пројектовано као произвођач и потрошач материјалних добара, као конзумент тзв. брзе хране, јефтине разоноде и лаке забаве.

У најуже скројени глобалистички рам пожељног појединца најпре улазе површни, бескрупулозни, саможиви и они који су духовном царству игнорантски окренули леђа. Они се са тзв. мејнстрим медија даноноћно подстичу на клањање култу вулгарног материјализма. Њима се у изобиљу нуди, осим пресних лажи и обмана, естетика дехуманизације, фрагментарности, ружног, изопаченог и перверзног. Па чак и сатанског. А све под плаштом изузетности и нужне потребе за ширењем демократије на тзв. остатак света. Као и под изговором узвишене борбе за људска и мањинска права. Поред наметнуте валуте и

ПОДЕЛА СЛОВЕНА

Словени се према правцима сеобе и сличностима деле на три велике групе.

су надахнути истим духом“, закључио је.

Профит и хришћанство

Они, који и данас у Француској револуцији виде колевку савремене европске демократије, они који су одбацили предлог да се у преамбулу Устава ЕУ унесе формулација по којој савремена Европа почива на хришћанској баштини, морали би коначно разумети да је тако извојевана слобода била прескупо плаћена. Те да се до ње могло доћи и путем постепених реформи, као нпр. у англосаксонским земљама.

нападачког војног савеза, један од главних инструмената глобалистичке експанзије и потчињавања других представља и енглески језик. На крајњем одредишту тог глобалистичког експанзионизма налази се економска, али и свака друга експлоатација читавих народа и континентата.

Овај тип екстремне глобалистичке експанзије и експлоатације с подозрењем гледа на сваку различитост као на препреку коју ваља уклонити, а њене носиоце потчинити или неутралисати. На делу је тријумфални замах површности, испразности и индискретности. Просечности и баналности. Те, коначно, погубљена тривијализација културе, ако о култури ту уопште можемо да говоримо.

Савремено европско друштво је већ стигло у предсобље нове, овог пута глобалне уравниловке, која се по свом вредносном предзнаку ни мало не разликује од оне соц-реалистичке. Само што има новог-старог предводника. А то је англоамерички Велики брат, чију су појаву, између осталих, наговорили Фјодор Михаилович Достојевски у поглављу о Великом инквизитору „Браће Карамазових“ и Џорџ Орвел у „1984“. Глобална неман од Великог брата на суверене националне културе мотри као на смртног непријатеља. Она се не мири ни са постојањем суверених држава, па према томе ни са верским, националним, културним и језичким идентитетом других и дргачијих друштвених заједница.

Србија и Русија

Ми у Србији, који смо на самом крају прошлог века били жртве немилосрдне НАТО агресије, добро знамо каква нам се порука шаље са оне радикалне западне стране када од нас траже да променимо свест. То значи

да се добровољно одрекнемо два носећа стуба нашег српског идентитета: Светосавља и Косовског завета. Након тога уследило би још лакше одрицање и од наше заједничке прошлости, наше српске културе, нашег српског језика и ћириличног писма. У тој пројекцији требало би, дакле, добровољно да одустанемо од себе оваквих какви јесмо и да постанемо нешто друго. Практично, да својевољно нестанемо као народ. Да се сами испишемо из овоземаљске и оноземаљске књиге рођених. Србија, уосталом као и неке друге мање земље попут Бугарске, Словачке, или Чешке имају

МАПА СЛОВЕНСКИХ ЈЕЗИКА

ограничену отпорну снагу према крајње негативним ефектима англоамеричке глобализације. У том погледу Русија, је као последња линија одбране од Новог Вавилона, као центар словенског света, словенске културе и православне вере, позвана да у дело спроведе руску идеју о којој су сањали и писали најумнији Руси од Достојевског, преко Николаја Берђајева и Ивана Иљина, до Александра Исаевича Солжењџина. А та руска идеја подразумева помоћ мањима и заштити слабијих.

Користећи, међутим, све

предности глобализације које нам свима стоје на располагању у међусобној комуникацији, ширење нама сродних руског језика и руске културе, па према томе и руског утицаја уопште, представљало би поуздано средство и за наш спас, како не бисмо изгубили наш српски, културни и национални идентитет.

У том погледу било би од користи да се одмах предузму и неки практични кораци, попут иницијативе за увођење руског језика у што већем броју основних и средњих школа. Наравно, у оним нашим срединама у Србији и на српском етничком простору у којима постоји интересовање за то. Затим би, по угледу на „Дан словенске писмености и културе“, који се свечано обележава у већини словенских земаља, и који пада 24. маја код православних, односно 5. јула код Чеха и Словака, и код нас ваљало покренути иницијативу да тај дан буде унет у званични календар обележавања и прослављања.

Словенски народи живе у тринаест европских земаља и за све њих свети Ђирило и Методије представљају не само апостоле словенства, већ и очеве писмености, који су нам у наслеђе оставили непроцењиво благо и непролазну вредност. На крају крајева, језик и духовно наслеђе чине основ националног идентитета. Они не само да уједињују народ и народе, већ њихово очување, неговање и ширење представљају и најчвршћу подлогу за националну и државну независност.

Излагање одржано на Међународној научно-практичној конференцији „Друштвене науке - тенденције развоја у условима глобалног информационог друштва“ у Нижнем Новгороду - Руска Федерација.

БЕОГРАД

Срцем на НАТО

Тајне операције војске СРЈ: аеродром Тузла

пише:

Мирослав Лазански

Задатак је био да се у ниском лету дође до Тузланског аеродрома и уништи што више НАТО авиона

О нападима наше авијације 1999. године у време НАТО агресије на аеродроме у Тузли и Тирани НАТО није изустиио ни једну реч. Крије се то, јер како би таква сила признала да су јој неки српски пилоти читали лекцију из тактике и вештине летења наневши јој при том и значајне губитке. Посебно поражавајуће по НАТО звучи чињеница да су српски авиони изводили такве борбене летове док су им изнад глава били силни Авакси и јата технички знатно супериорнијих НАТО авиона.

Агресија на Југославију је почела 24. марта 1999. и планирано је да се за 7-10 дана Југословенска

Војска уништи до те мере, да Југославија буде принуђена на потписивање безусловне капитулације, па да се НАТО снаге тријумфално ушетају у Београд. У склопу тог плана предвиђено је да се Тузлански аеродром углавном користи за слетања теже оштећених авиона, који не могу да се домогну својих матичних база. На том аеродрому су били стационирани и хеликоптери спасилачких екипа које би улетале на нашу територију и

спашавале пилоте евентуално оборених авиона. Пошто се планови НАТО стратега никако нису остваривали требало је повећати интензитет бомбардовања. Тада се мења стратегија и на Тузлански аеродром 8. априла долеће 8 борбених авиона који су требали да учествују у нападу на специјалне циљеве у СРЈ.

Наши обавештајци су за то сазнали и у команди ратног ваздухопловства је почело планирање напада на аеродром у Тузли јер се тамо сконцентрисао велики број летелица. На аеродрому се налазило 12 борбених авиона које је наша ПВО оштетила, 8 ловаца бомбардера који су долетели пре неколико дана и 4 спасилачка хеликоптера уз још неколико помоћних и летелица транспортне авијације.

На аеродрому Поникве окупљена је комбинована ескадрила од 6 Орлова, 2 МИГ-а 21 и једног Галеба Г4. Задатак је био да се у ниском лету дође до Тузланског аеродрома и уништи што више НАТО авиона. У недељу, 18. априла у 13:30 наши авиони су изненада на стајанци напали НАТО авионе јер је у то време „због кvara“

(саботажа наших оперативаца) био искључен радар на аеродрому Тузла. Изненађење је било потпуно јер их ни Авакси нису регистровали на време па су наши авиони примећени тек на 10 км од Тузланског аеродрома, а тада је било касно да НАТО авиони узлете. Четири

НАТО авиона у паровима су била спремна за узлетање али су наши пре њиховог полетања већ напали. Била је то изузетно ризична акција и иако је из наше базе јављено да су наши авиони примећени, нико од пилота није желео да акцију прекине.

По изјави мајора Гавриловића који је летео на једном од Орлова, он је испустио бомбе на групу оштећених НАТО авиона који су се налазили на писти кроз десно, и окренуо летелицу да би

поново напао хеликоптере. За њим су кренула још 3 Орла и испустила терет свако на већ одабране циљеве, док су 2 Орла остала да прецизније гађају авионе који су се спремали да полете и 8 ловаца који су пре неки дан стигли у Тузлу. Два МИГ-а и Галеб су ракетама и митраљезима довршавали посао.

Цела акција је због више налета трајала око 15 минута и тада је у повратку ка

други незванични извори који су имали могућност да виде последице овог напада наводе да је уништен 21 авион и 3 хеликоптера, те да су у ланчаним експлозијама уништена и 2 транспортна авиона, као и значајан део технике. Посебан бес НАТО-а изазвала је погибија 11 официра, pilota и послуживоца ваздухоплова. Али оно што је још значајније је, да све до

масовног бомбардовања нису озбиљније оштетили виталне инсталације аеродрома, па је он био у функцији све до краја НАТО агресије. Бомбардовање аеродрома Поникве се периодично понављало јер НАТО никако није могао да лоцира где ми то кријемо наше авионе, који мало мало па узлете и ремете им планове... Као освету за Тузлу три дана узастопно НАТО авијација је гађала Ужице и његову околину

Пониквама ракетом са земље оборен један наш Орао у коме је погинуо потпуковник Михајло В. из Крагујевца. Осталих осам авиона се вратило до аеродрома Поникве с тим што је Мајор Жељко М. из Новог Сада због оштећења (испаљеном ракетом са земље) успео да свој МИГ приземљи на 10 км од писте аеродрома Поникве. Потврђени биланс нашег бомбардовања Тузланског аеродрома је 17 уништених авиона, и 3 спасилачка хеликоптера. Док неки

краја НАТО агресије аеродром у Тузли више није коришћен за борбене летове на Југославију.

Освета НАТО пакта

Већ истог дана НАТО је направио невиђену кампању бомбардовања аеродрома Поникве када је у једном дану на тај аеродром сручено преко 80 пројектила. Цео аеродром се тресао од детонација, али „Топ Ган момци“ и поред тако

па и сам центар Ужица, када је са три пројектила погођена главна пошта у центру града. Многима је било чудно тако жестоко бомбардовање Ужица и његове околине, а посебно је било чудно разарање поште јер је то једина пошта која је погођена, поред оне у Приштини, од почетка агресије. Био је то бес и освета „Милосрдног Анђела“ за тешке губитке на Тузланском аеродрому.

Извор: СРБски ФБРепортер

Генерал се није предао

Њега су тешко обољелог нашли и узели. Ко га је ту оставио, гдје се налазио дотад и ко га је издао, то ме не мучи, јер међу Србима увијек има таквих лица, али још нијесам чула ко се обогатио од тих десет милиона еура за Младића. Чућемо и то, каже Љиљана Булатовић, књижевник и званични биограф генерала Ратка Младића

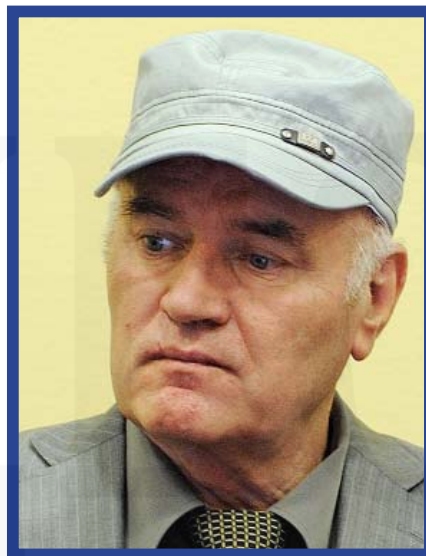
Спремам се да нађем начин да одем у Шевенинген и састанем се с генералом Ратком Младићем који ће ми, како је обећао пред одлазак у Хаг, открити нове детаље за следећу књигу коју припремам о њему. То је само истина за којом све вријеме трагам и коју истражујем, открива у разговору за „Ревиију Д“, новинар и књижевник Љиљана Булатовић, која је за последњу књигу „Рапорт команданту“ у Москви награђена дипломом „Златни витез“. Булатовићева каже да је своје перо посветила Радовану Караџићу и генералу Младићу, јер је то „процес неког њеног живота“.

- Одувијек сам гледала да допринесем да се мој народ избори за своје достојанство, поштовање, углед, слободу, част. Србија се много испоганила и ово није препознатљива држава, у њој се намеће истина кроз телевизијске кутије, а власници канала су људи са задужењима. Наспрам њих, свих ових година се залажем за истину на основу документације, грађе, говора, казивања судионика збивања... На основу докумената сам писала и о Радовану Караџићу и о генералу Младићу, а прије тога о Косову и Метохији и фељтоне о Рашкој области, објашњава Булатовићева и каже да у родној Црној Гори наилази на другачији пријем и другачије људе. Из родне грудне са сјеверног крша, каже да у себи носи оно што је држи да не одустане с пута истине и нимало лаке позиције.

- И није ме брига!

Сваки напад, омаловажавање које доживљавам у Србији и вријеђање, одавно ме не додирују.

У Црној Гори, у том народу, имам уточиште, остала сам њихова Љиљана и знају ко сам ја, барем моје генерације, мада видим

“Ми смо муслимане из Сребренице и Жепе у присуству Унпрофора евакуисали преко наше територије у централну Босну. Питаћете се - зашто? Зато што је српски народ поносан народ и зато што сам ја прво човек, па тек онда официр и генерал. У овом рату нисам ратовао против цивилног становништва већ против муслиманских терористичких хорди и хрватских фашистичких хорди, који су гори од најгорих фашиста у Другом светском рату.”

генерал Ратко Младић

да су и млађи кренули у неко превирање, каже Булатовићева, и додаје да је захвална за подршку коју је добила од Српског националног вијећа, које је промовисало њену књигу о Младићу кад се то није смјело у Београду. До Младићевог хапшења и испоручења Хагу каже да је преживјела много тога...

- Они који су ме дотад малтретирани, узнемиравали и негирани, сада су осииони. То је нова врста притиска. Ја сам писањем, истраживањем и ређањем чињеница стекла позицију личног биографа Ратка Младића, а препознала сам у њему човјека и разлоге због којих могу само да га поштујем. Док је био здрав и војник, он се борио за слободу и достојанство српског народа. Колико год сам тражила, не постоји доказ да је Младић написао или дао налог да се учини геноцид за који га оптужују. Ови који ме оспоравају аутоматски кажу да ја негирам геноцид. Не негирам ја него сва сазнања која имам о тој Сребреници, а око ње је апсолутна лаж. Ових дана ће у САД изаћи књига Американаца на тему Сребренице. Филип Корвин је већ написао једну књигу о Сребреници, а на другој раде њих четворица. Корвин је био четири године представник УН у Сребреници и има документацију коју нијесу хтјели да му прихвате у Хашком трибуналу. Он је сада то дефинисао у једној реченици и добила сам преведено из Торонта да се прије може говорити о 800 Муслимана над којима је евентуално извршена егзекуција, а никако о 8.000. Ако је и 800 људи, ја нијесам идиот да негирам

злочин и бол мајки којима су синови, браћа или мужеви страдали тамо, али не могу да трпим лажи и форсирање да је то само муслимански јад. Не трпим, јер знам да постоје невладине организације које обучавају жене из Сребренице шта треба да говоре, каже Љиљана Булатовић, истичући да је с почетка 90-тих амбасадорка Била Клинтона у Босни добила пет милиона долара за оснивање таквих невладиних организација, а сличне су формиране и у Србији. Булатовићева упућује и на књигу Ибра Мустафића, која је написана „изнутра“ и која открива и како је основана СДА, као и који су муслимани из Србије били први сарадници Алије Изетбеговића.

Објашњавајући своју и тврдње многих да се Младић жив неће предати, Булатовићева каже да је то било једино у шта је вјеровала до краја, али очито не са свим основама.

- Увијек сам говорила свом другу да ме је једино страх да се не разболи, знајући да је имао два мождана и два срчана удара, да су му бубрези обојели и да има висок притисак. И сада се вадим... Он се није предао. Њега су тешко

обољелог нашли и узели. Ко га је ту оставио, гдје се налазио дотад и ко га је издао, то ме не мучи, јер

Све сам ово доживјела као понижење, као жељу да се понизи човјек и обрука у околностима када не може да контролише свој организам, лоше хода, не може да говори... Порадили су на понижењу Младића. На то што су му урадили нијесам могла да утичем, и тај дио ме у крајњој линији и не интересује, јер није то Ратко Младић. Ко му је то урадио није предмет мог интересовања, зато су и плаћени и упакована је слика коју воле Обама и остали који су директно пратили хапшење Ратка Младића, објашњава Булатовићева.

међу Србима увијек има таквих лица, али још нијесам чула ко се обогатио од тих десет милиона еура за Младића. Чућемо и то, објашњава Булатовићева. Каже да је Младић пожелио да види своје пријатеље у затворској јединици Специјалног суда у Београду, а међу њима и у њу и њеног супруга, али до тога није дошло. У „Српским новинама“ је тада објавила текст под насловом „Гђе ли си бивао

све ове године, мој генерале, мој команданте“. Каже да се некако ништа не поклапа у причама и додаје да се никад није бавила тиме гђе је Младић. - Нијесам знала гђе је од 1998. године... Од тада нијесмо имали никаквих контаката, каже наша саговорница и објашњава да је давно чула тврдње сада покојног Бране Црнчевића да Младића три године држе у америчкој бази Бондстил на Косову и Метохији.

- Брана је рекао да мисли да они њега тамо исцрпљују и да вјерује да ће га у одговарајућем тренутку тешко обољелог изнијети негдје, тачније кад дође вријеме за неке купопродајне односе српске државе. И једино што ми је пало на памет кад сам

схватила да је то заиста Младић у притвору Специјалног суда била је та Црнчевићева прича, објашњава Љиљана Булатовић, истичући да Младић у Хагу сигурно неће наудити српском народу, а да ће бити захвална ако допринесе смјени режима у Србији.

А. Стевовић

<http://www.revijad.co.me>

ЉИЉАНА БУЛАТОВИЋ

Рођена је (Дрљевић) 1940. у Томашеву, Црна Гора. Школовала се у Београду и Књажевцу, дипломирала на одсеку опште књижевности на Филолошком факултету Београдског универзитета. Члан је Удружења књижевника Србије, Удружења новинара Србије и Удружења писаца „Поета“. Један је од оснивача и члан Међународног одбора за истину о др Радовану Караџићу. Од 1960. до 1975. бавила се професионално политиком и била на високим политичким републичким и југословенским функцијама у Београду и Титограду. Од 1975. била је уредник у Документарној редакцији ТВ Београд, од 1982. новинар београдског дневног листа „Експрес Политика“, па главни и одговорни уредник магазина за друштвена питања „Политикин Свет“; до пензије новинар „Илустроване Политике“, потом дописник московског листа „Обшћаја газета“.

Аутор је петнаест наслова, углавном књижевне публицистике: „Била једном чета девојачка“ (1985.), „Призренски процес“ (1987.).

„Смрт је њихов занат - документи усташког тероризма“ (1993.), „Исповести“ (1995.), „Генерал Младић“ (од 1996. - шест издања), „Косово, не дам те забораву“ (1999.), „Записи из пожара“ (поезија, 2000.), „Радован“ (од 2002. - три издања), „Завет мајке Радована Караџића“ два издања (2003.), „Ламент над Косовом“ (2004.), „Зар је злочин бранити отаџбину“ (2005.); „Сребреничка трилогија“, коју чине: „Истинита Сребреница“ (2005. три издања), „Српске мученице из Сребренице“ (2007.), „Крици и опомена“ (2008.); „Ореол или омча за Ратка Младића“ (2006.), „Рапорт команданту“ (2009). Књига „Генерал Младић“ објављена је на руском језику у Москви 1998. године.

Живи у Београду. Председница је Скупштине хуманитарне организације „БРАНИОЦИ ОТАЏБИНЕ“

пише:
Стефан Каргановић

КРАВИЧКА РАЦИЈА ВИШИЈЕВСКОГ ТУЖИЛАШТВА СРБИЈЕ

Хашки трибунал и Суд БиХ за ратне злочине у Сарајеву, у спонтаном инциденту у Кравици ограниченог обима, уочили су згодну могућност да наративу о геноциду у Сребреници додају још једно употребљиво стратиште

Захуктава се механизам за овогодишњу „прославу“ двадесетогодишњице Сребренице. Оперативни израз је врло прецизно биран и примедба да би у овом случају термин „обележавање“ био примеренији, нажалост, не стоји. Сарајевска политичка елита и њени међународни спонзори, главни корисници сребреничког наратива откако је у другој половини деведесетих почео да еволуира у озбиљну „геноцидну причу“, грчевито ће се, и до краја, држати своје успешне пропагандне конструкције, убирајући док је то могуће богате дивиденде. Са непревазиђеном проницљивошћу, амерички проф. Едвард Херман је Сребреницу назвао „највећим тријумфом пропаганде с краја двадесетог века.“

Ово је не само јубиларна година већ, нешто је неупоредиво важније – прилика да се потрошена и чињенички раскринкана прича маркетиншки реанимира. У овогодишњи спектакл у Поточарима (не заборавимо видљиво посустајање сребреничког култа на једанаестојулским скуповима задњих неколико година) инвестирају се сва расположива средства, иде се *va banque*, биће доведени сви клонови и пиони из региона и много шире, све да би се лажна порука Сребренице изнова потврдила и урезала у свест.

Поред коришћења локалних ресурса, ове године

су координирано покренуте и све расположиве међународне полуге. То је наговештено пре десетак дана када је Велика Британија, уз подршку САД и Холандије, у Савету безбедности УН предложила резолуцију у вези са Сребреницом која, поред стандардних квалификација, садржи додатне одредбе које су крајње неповољне по Републику Српску. Истовремено, у САД се масовно поништавају дозволе за боравак и прети се депортацијом

против око 150 лица српске националности под изговором да су сакрили податке о припадности Војсци Републике Српске, што ове јубиларне године за многе од њих може бити увод у кривично гоњење у режираним процесима. Најзад, пре неки дан, 18. марта, у раним јутарњим часовима, Специјално Тужилаштво за ратне злочине у Београду на територији Србије извршило је рацију која је резултирала хапшењем седам лица осумњичених за наводно убиство 13. јула 1995. у Кравици, недалеко од Сребренице, „преко

1000 муслиманских цивила и заробљеника.“

Изражавајући се терминологијом Наташе Кандић, заменик тужиоца за ратне злочине Бруно Векарић у изјави западној агенцији АП ова хапшења је окарактерисао као веома битан тренутак за Србију у „суочавању са прошлошћу.“ Нагласио је да је то „први пут да се тужилаштво бави масовним убијањем цивила и ратних заробљеника у Сребреници“ и да је „веома битно

да Србија заузме јасан став што се тиче Сребренице кроз судски процес.“

Векарић и колеге су у предности зато што српска јавност скоро ништа не зна о Кравици и догађајима који су везани за тај локалитет из времена рата, 1992 – 1995. То је разлог зашто им спиновање на линији Хашког трибунала, што је готово дијаметрално супротно од стварности,

од самог почетка полази за руком. Шта се догодило у Кравици, у ширим оквирима сребреничке операције у јулу 1995. године?

Око 250 до 300 заробљених припадника колоне 28. дивизије Армије БиХ, која се под оружјем тих дана пробијала из Сребренице према Тузли, смештено је 13. јула 1995. у просторије земљорадничке задруге у селу Кравица, поред пута Братунац – Коњевић Поље. Заробљенике је обезбеђивало десетак припадника ВРС из редова месног становништва. У послеподневним часовима тога дана настао је инцидент када је једна група заробљеника напала

чуваре, отимајући пушку којом је један чувар убијен а неколицина рањено. Чувари су одреаговали на начин који је вероватно био прекомеран и непрофесионалан (што није изненађујуће, пошто су то били локални људи, а не професионални војници, и још им се у живом сећању налазио крвави напад на Кравицу Насера Орића и његових јединица из Сребренице, на Божић 1993.) и отворили су ватру на побуњене заробљенике. У комешању које је уследило, усмртили су око 30 заробљеника, као што се види на филму тадашњег дописника РТС-а Зорана Петровића Пироћанца, који је туда прошао возилом непосредно после инцидента.

Хашки трибунал, а затим Суд БиХ за ратне злочине у Сарајеву, у овом спонтаном инциденту релативно ограниченог обима правилно су уочили згодну могућност да наративу о геноциду у Сребреници додају још једно употребљиво стратиште. Операција коју је Специјално тужилаштво врло опортуну, у циљу појачавања пропагандног ефекта сребреничког јубилеја, ових дана предузело у Србији у свим појединостима следи већ утврђену матрицу наведених двеју квази-правних установа.

По стандардној процедури, без икаквих материјалних доказа обим инцидента је увеличан да би се уклопио у сценарио који прописује геноцидно стрељање по кратком поступку 8000 муслиманских ратних заробљеника у Сребреници. На суђењима у Хагу, у вези са Кравицом прихваћена је цифра од „преко 1000“ побијених заробљеника. Пред Судом БиХ, опет без икаквих материјалних доказа, цифра се стабилизovala на „око 800.“ Без обзира на број убијених заробљеника, битно је истаћи да је инцидент у Кравици избио потпуно спонтано, што је чињеница коју ниједно тужилаштво у било којем досадашњем процесу по овом питању није покушало да

оспори нити смести у оквире неког претходно смишљеног „геноцидног плана.“ Међутим, без обзира на то фиктивна цифра жртава у пољопривредној задрузи у Кравици једноставно је преузета и збројена слично сумњивим цифрама са других локалитета на подручју Сребренице, да би се на тај начин примакло магичном броју од 8000.

Прича која се сервира необавештеној јавности у Србији о масовним гробницама у близини пољопривредне задруге у Кравици, где се наводно налазе „стотине“ посмртних остатака заробљеника побијених 13. јула 1995, подједнако је фиктивна као што су то димензије пропагандно пројектованог кравичког масакра. На само неколико сати пре инцидента у просторијама

пољопривредне задруге, на растојању од свега два километра, пролазила је наоружана колона А БиХ у пробоју према Тузли. Ту је имала озбиљан борбени контакт са снагама ВРС и претрпела је тешке губитке. Накнадном асанацијом терена, погинули борци 28. дивизије укупани су у масовним гробницама у близини задруге и од ексхумације лажно се приказују као жртве сегмента смишљене геноцидне операције који се 13. јула наводно одиграо у пољопривредној задрузи у Кравици. Међутим,

обрасци рањавања наведени у аутопсијским извештајима (мине, гелери, и друга артиљеријска средства) убедљиво потврђују да је за огромну већину погинулих узрок смрти био оружани сукоб већих размера уз коришћење разних борбених средстава, а не стрељање из лаког оружја.

Специјално тужилаштво на челу са Владимиром Вукчевићем и замеником Бруном Векарићем пише још једну проблематичну страницу у профилу ове услужне Вишијевске установе парализоване и обездржављене Србије. Али у једном детаљу Векарић је потпуно у праву. Ово, нажалост, јесте први пут да се српско Тужилаштво за ратне злочине бави догађајима на подручју Сребренице. Та чињеница није ни мало похвална за Тужилаштво. Између 1992. и 1995. јединице Армије БиХ под командом Насера Орића су сравниле са земљом око педесет српских насеља око Сребренице и побиле најмање 1000 мирних житеља, искључиво зато што су били српске националности. Сви напади и појединости о жртвама и извршиоцима прецизно су наведени у елаборату „Српске жртве Сребренице, 1992 – 1995.“ у издању „Историјског пројекта Сребреница.“ Тужилаштво Вукчевића и Векарића би врло професионално поступило ако би проучило тај материјал, покренуло кривични поступак и издало потернице за осумњиченим починиоцима тих злочина.

То се свакако не би уклапало у политичку прославу двадесетогодишњице Сребренице и тешко је замислити да ће се догодити, али би сигурно наишло на одобравање пореских обвезника Србије, од којих Вукчевић и Векарић добијају плату. Поред тога, било би у складу и са стварним задацима установе у којој су запослени, под претпоставком да сервилно Тужилаштво за ратне злочине има неке озбиљније професионалне претензије.

Разговор са Марком Лопушином

АУСТРАЛИЈА

ГОДИНЕ ПРОЛАЗЕ, А МИ СВЕ НЕСРЕЋНИЈИ

У 2015. ће нас погодити мере Владе Србије и премијера Вучића. Још више ћемо осиромашити, а то ће створити услове за бујање криминала

пише:

Јоца ГАЈЕСКОВ

Београдски новинар и писац Марко Лопушина сваке суботе пријатељима у дијаспори, а њих је око 200, шаље своје козерије, кратка виђења стања у отаџбини. Ове коментаре објављују српске новине и радио станице у Канади, САД, Аустралији и НТВ из Румуније.

Како ћете памтити прошлу, а шта очекујете у овој години?

Прошла година је била једна од најгорих за српски народ. Догодила се природна катастрофа, поплаве су претиле да потопе и Србију и Републику Српску. Још се нисмо опоравили сасвим од тог потоп. Затим су се на народ срушиле економске мере строге штедње, које је по наређењу ЕУ увела Влада Србије на неправичан начин. Смањене су плате и пензије легалним и регистрованим грађанима Србије, а не илегалним трговцима, произвођачима сиве економије и црне берзе, који имају огорчне приходе. Смањењем плата и пензија смањен је фонд за потрошњу, а тиме и прилив новца у производњу и трговину. У 2015. години ће се тек осетити то осиромашење народа, богатство предузетника и трговаца на црно, што ће изазвати нови талас раста свих врста криминала. Кад Србин нема шта да једе и обуче, он краде. А кад нема пара у кући, Срби се туку и убијају...

Ипак било је и позитивних догађаја. Србија је на вратима ЕУ, гради "Београд на води", прима у госте званичнике великих сила?

Тачно је да је Александар Вучић као премијер дао замах развоју Србије, решавању горућих проблема превеликих трошкова јавних предузећа и државне администрације, најавио изградњу новог и лепшег Београда, оживео компанију "Ер Србија". Међутим, то је мало. А то је више остварено кроз политичку пропаганду него у животу. Развили

смо привредне односе са ЕУ, са Русијом и Кином, али изгубили смо главни пројекат. Гасовод "Јужни ток" је пропао, а са њиме и шанса да се реши питање незапослености и енергетска будућност Србије. Руски председник и кинески премијер су нам били драги гости и улили наду у боље сутра, али због њих сада плаћамо цену изолације од стране САД и ЕУ. ЕУ и САД нам прете да нема уласка у унију док не признамо тзв. независно Косово као државу. Да не можемо да водимо независну спољну политику

НОВЕ КЊИГЕ

Мени лично 2015. година биће добра, јер се надам новим издањима књига. Чекам објављивање ЦРНЕ КЊИГЕ о забрањеним људима и њиховим делима од 1945. до данас. Радим документарни филм ТЕСЛИН НАРОД о Србима у Америци. Преговарам о књигама СРБИ У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ и СРБИ У НЕМАЧКОЈ. Пуне руке посла, а мало пара, јер књиге се не продају тако добро као мобилни телефони – каже Марко Лопушина.

и да морамо да уведемо санкције Русији. То обесмишљава политику наше власти да тежимо ка ЕУ, када нам из Брисела стижу поруке да нисмо пожељни, ако не радимо како нам се каже. Зато је ликвидиран Слободан Милошевић, јер није радио како су Американци хтели. Зато је убијен Зоран Ђинђић, јер је пребрзо мењао Србију и приближавао је ЕУ. Сада нам се идијектно прети. Један политичар из ЕУ каже да ћемо признати Косово, други то негира, па опет трећи то потврди. И тако се играју са нама, да на крају не знамо шта ће бити. А буде како Брисел и Вашингтон кажу.

Србија је, чини се, на националном плану повратила душу обележавајући сто година Великог рата и српске војничке славе?

То је у почетку било страшно неорганизовано, али захваљујући скривеном богатству наше историје, која је сада приказана, претворило се у живи музеј српске традиције и школу младим поколењима. Прича о Србији у Великом рату показала је да се интереси великих сила према нама нису променили и да ће и даље покушавати да нас окупирају. Наредне године обележавамо два века од Првог српског устанка, седам деценија од победе у Другом светском рату, датуме Дејтонског споразума и мира, али и егзодуса Срба из БиХ и Хрватске. Имамо ми захваљујући бурној историји чиме да се дичимо, али то није довољно за срећнију будућност.

Шта нам ваља чинити?

Да се не деси да године пролазе, а да смо ми Срби као народ све несрећнији, треба искоренити све узроке продубљивања моралне и економске кризе и пада Србије. Треба из државних органа избацити генераторе корупције, од министара до полицајаца који сарађују са мафијом, треба администрацији одузети право да ништа не ради за народ, већ ради само за себе. Наше инспекције ништа не раде, а муватори и лопови у Србији коло воде. Препродају нам буђаве торте и кобасице прављене од цркнутих животиња. А ми обичан и нормалан свет, ћутимо и не бунимо се што нас трују и поткрадају. То је морални и економски крах Срба. То премијер и Влада Србије морају да спрече. Да тога нема, да смо посвећени раду, ми бисмо далеко боље живели. За то су доказ сви наши људи који су се иселили из отаџбине и по Америци и Аустралији праве успешне каријере.

текст преузет
из "Српског гласа"
из Мелбурна

пише: **Архимандрит
Пантелејмон Јовановић**

Тачно на дан пете годишњице од упокојења и пресељења ка Господу Свјатјејшег Патријарха нашега Павла, у суботу 15. новембра, кренуо сам у два сата после поноћи из Чачка на пут у Кућанце (Славонија) - родно село блаженоупокојеног Патријарха Павла. Тог дана смо служили свету литургију у храму св. апостола Петра и Павла у Кућанцима и први пут, уз певање тропара и кондака Патријарху Павлу и са славским колачем и житом, литургијски смо прославили као светитеља Патријарха Павла.

На путу, одмах по сванућу, прошли смо кроз Вуковар и околна села - симболе српског непоклека, борбе и отпора неоусташтву које се у Хрватској на делу повампирило 1991. године - места: Тења, Трпиња, Ердут, Товарник, Овчара, Ловас и др. Ових дана се сви српски родољуби и патриоте сећају и обележавају и 23. годишњицу ослобођења Вуковара. Дана када је после великих страдања и погибије, жестоких и тешких борби и огромног разарања, коначно ослобођен и сам град Вуковар 18. новембра 1991. године. За разлику од наше посрнулости, срамоте и немара, у Хрватској се на сваком кораку, у то смо се уверили и у околини Пакраца и многим другим местима, могу видети споменици, спомен комплекси и меморијални центри подигнути у славу и част хрватских "бранитеља из домовинског

ВУКОВАР - 23 ГОДИНЕ ПОСЛЕ

Или ћемо се пробудити из опасног сна духовног, прогледати срцем и душом, савешћу и свешћу, или ћемо потпуно нестати и ишчезнути у самозаборау

рата". У Вуковару су оставили нетакнут и у рату разорен чувени водоторањ који су током борби за ослобођење Вуковара користили усташки снајперисти, који је сада својеврсан споменик и симбол хрватске борбе за, како они кажу, одбрану домовине.

Исти пијетет, захваланост и поштовање према својим

сународницима који су дали животе за њихове интересе гаје и Шиптари на Косову и Метохији, чак и у Прешевској долини и муслимани по Босни.

Вероватно је и то један од разлога зашто је свима њима у последње две деценије припало нешто што им никада припадало није и што су, изгубљено у рату, за зеленим столом, у миру, добили, али и још много више.

Наш стародревни, српски национални понос је на коленима и маргинализован је. Као да смо изгубили

оријентацију и вековни православно-хришћански правац. Шта је то што треба да поштујемо, кога и зашто? Губимо осећај захвалности. Захваљујући коме и чему имамо живот, породицу, родни праг, Отаџбину, наду, будућност, вечност?

Запитајмо се заиста ко смо, одакле смо, куда идемо и где ћемо стићи и завршити. Шта је смисао живота и постојања? Какав је велики благослов, али и одговорност припадати једном, до недавно, родољубивом, саосећајном, храбром, срчаном, правдољубивом, истинољубивом и морално чистом народу као што је наш српски род и коме се до скоро дивио читав свет.

Извршимо духовну и националну смотру над самима собом. Ствари су веома једноставне: или ћемо се пробудити из опасног сна духовног, прогледати срцем и душом, савешћу и свешћу и вратити се Господу Богу и себи, својим чистим и непомућеним изворима и следити савете наших светих, славних и честитих предака, закључно са најновијим светим претком - савремеником Патријархом Павлом, или ћемо потпуно нестати и ишчезнути у самозаборау, самопорицању, себичности, неосетљивости, страстима, гресима, непокајању...

На нама је одлука и у нашим рукама је судбина. Како будемо радили - тако ће нам и бити.

ПЈЕР ГАЛОА, француски генерал

Истина о бомбардовању Србије (1)

Растурање Југославије била је дуго планирана операција у Немачкој. Није се радило само о томе да треба сачекати одлазак Тита 1980. године, него и припремити период после

Истину о томе зашто је бомбардована Србија знају сви, и ван Србије и у Србији. Који год да разлог наведете нећете погрешити: рудна богатства, вода, отимање Косова и Метохије, поробљавање једног слободног парчета земље у Европи, поставити под шапу Запада народ који би могао да се приближи и коначно увеже са Русијом и представља претњу за заустављање уништавања народа и земаља

широм планете... А када је то планирано... е, то ћете сви бити изненађени када прочитате шта је сведочио француски бригадни генерал Пјер Мари Галоа (Pierre Marie Gallois), он говори своју истину о бомбардовању Србије 1999. године.

Разговор са генералом Галоа уприличен је десет година после бомбардовања Србије, 2009. године. Говори се о разбијању Југославије, свим плановима о подршци хрватском и муслиманском етничком чишћењу Срба са вековних огњишта у претходним ратним сукобима, идеје о окупацији једног дела Балкана и настанка базе Бондстил, и коначном бомбардовању Србије 1999...

„Данас се срећемо на једну веома тужну годишњицу, 10 година од 1999. године, када је западна демократија, предвођена Немачком, Енглеском, САД-ом, Француском, бомбардовала земљу (Југославију) Србију (СЦГ тада), грубо кршећи међународно право, Повељу УН, Хелсиншки акт и одредбе о неповредивости граница, када је мимо одлуке Савета безбедности и без консултација сопствених парламената ушла у рат. Укратко, ова серија насиља над међународним

правом, истинска је црна тачка моралности западних земаља, које су се понеле на начин како се понашају аутократије које превазилазе сопственог послодавца.

Треба рећи да је растурање Југославије била дуго планирана операција у Немачкој. Није се радило само о томе да треба сачекати одлазак Тита 1980. године, него и припремити период после, користећи се његовим одласком, дислоцирати територије за које је Немачка сматрала да нису националне већ територија састављена од различитих етничких група и религија. Наравно, Немачка је била врло заинтересована за добијање подршке за намеравамо цепање територија.

Догодило се да сам индиректно био умешан у ток тих разговора, на тај начин што сам редовно присуствовао скуповима Жозефа Штроуса, министра одбране Немачке, а касније министра финансија, који су се године 1976. и 1977. редовно одржавали у Немачкој, на малој фарми у околини Минхена. Разговори су обично трајали два, три дана окупљали десетак личности и бавили се питањима светске ситуације. Ту су били представник Британије Брајан Кроузи, представник Шпаније бивши министар Санчез Беја, представник Ватикана адвокат Пол Виоле, ја сам био представник Француске... Причало се о свему и ничему пуна два дана. Остали су ми у снажном сећању ти разговори у којима су моји суседи

Немци гледали на Југославију као беживотну и сматрали да се треба припремити, после Титове смрти, на спровођење другачије територијалне организације. Немци, иначе јако добри геополитичари, посебну осетљивост по том питању показивали су, по мом мишљењу, из следећих разлога.

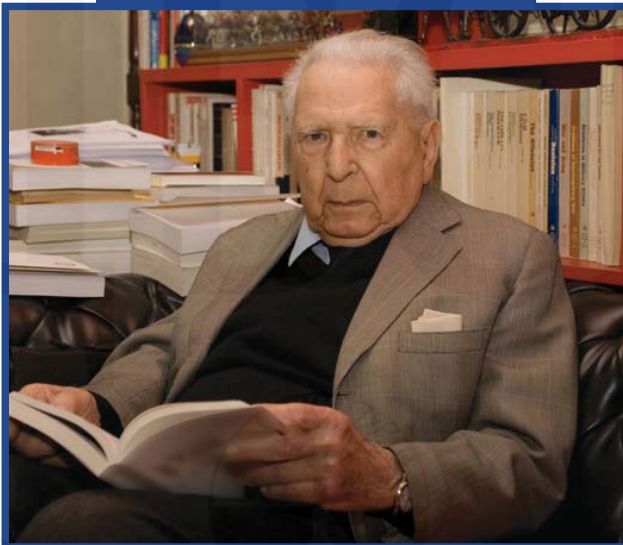
Прво, жеља немачке стране да се освети Србима који су током Првог и Другог светског рата били на страни Савезника против Немачке. Осим тога, Срби су 1941. године предвођени Михајловићем, а касније Титом, успели да задрже више немачких дивизија, иначе веома корисних најпре за Фронт Москве, а потом и Лењинграда. Дакле Берлин, тада је то био Бон, сматрао је да је српски отпор допринео да немачка изгуби светске ратове. Требало је казнити народ.

Друго, друга Немачка идеја била је наградити Хрвате и муслимане који су се током рата придружили Немачкој, Вермахту, и заузели одређене позиције током рата и у Француској, захвалити им се јер су пришли опцији Немачке. Дакле, фаворизовати Хрвате и босанске муслимане. Треће, трећа немачка идеја била је улазак Хрватске и Словеније у економску зону ЕУ којом је тада председавала Немачка. На тај начин оствариле би се могућности остваривања немачких интереса на далматинској обали и тако приближавање Медитерану. Овим разлозима треба додати и увереност Немачке у америчку интервенцију с обзиром на важна командна места у НАТО-у, војним речником говорећи био је то добар посао у припреми. То су, по мом мишљењу, били мотиви који су утицали на Немачку да одигра ту улогу. Требало је такође увести Америку и Француску у цео тај подухват. Тада је у Француској господин Кол имао одређен утицај на Митерана, који

Пјер Мари Галоа (Pierre Marie Gallois) 1911-2010.

Био је француски генерал ратног ваздухопловства, геополитичар и један од највећих француских војних стратега.

Заслужан је за изградњу француског нуклеарног арсенала. Галоа је рођен у Торину, Италија 29. јуна 1911. После студија на Лицеју Јансон де Саји и Војној школи у Версају, 1936. године је добио чин потпоручника ескадриле. За време Другог светског рата ступио је у Краљевску бомбардерску команду као члан посаде бомбардера. Од 1953. до 1954. Радио је у кабинету министра одбране и у Врховном штабу савезничких снага у Европи

на проучавању утицаја оружја масовног уништења на модерне стратегије. Од 1953. водио је кампању за изградњу француског нуклеарног арсенала. Пензионисао се из војске 1957. Године 2003. је основао Форум за Француску, која се бори за суверенитет и независност Француске. Водио је кампању против Уговора о уставу Европске уније. Био је инострани члан САНУ, одељење друштвених наука од 23.10.1997.

Признања: Командир Легије части; Војни крст
Преминуо је 23. августа 2010. године. Један је од људи којима је Добрица Ђосић посветио поглавље у свом роману "Пријатељи".

је био ослабљен и болестан, тада закупљен сакупљањем гласова јавног мњења око актуелног Устава. Праћен Жипеом, својим министром спољних послова, од фебруара 1994. године, придружује се Немачкој војној коалицији у корист хрватско-муслиманске федерације. Ова федерација имала је за циљ да протера Србе са њихових вековних територија, да их са 64% територије у Босни сведе испод 40%.

О снажној кампањи лажи која је све то пратила, рећи ћу нешто касније.

То је био тај фамозни француски демарш који је испратио немачки. Уследила је америчка интервенција. Америка је у почетку оклевала сумњајући у понуђени нови рељеф.

Сумња је постојала имајући у виду и рат 1939-45. године и отпор српског народа под немачком окупацијом. Сумњали су да ће бити ангажовани у једној врло деликатној авантури, тешкој. Поред тога били су таоци нафте Саудијске Арабије и Ирака, много више него таоци будућег протока нафте путевима Дунава и Београда Коридором 8, протоком од Каспијског мора до обала Албаније. Све је то временски било даље, нису се тим оптерећивали.

Најзад под притиском Немачке, проценили су да постоји интерес да се ангажују. Који интерес? Прво, доказати Европљанима да нису способни да делују сами, јер ако би Америка била ван тога, ту би настао хаос, неред, рат, што би их поново присилило да се врате на лице места. Та и таква демонстрација снаге само би показала нужност и неопходност НАТО-а.

Текст објављујемо из захвалности према генералу Пјеру Галоу за све што је учинио за српски народ.

редакција НТВ

наставак у следећем броју

СЛОБОДА НИЈЕ УМЕЛА ДА ЦРТА

Да ли је милитантна побожност адекватан одговор безобразном атеизму? Могу ли у виртуелној будућности верници и неверници да деле исти комад хлеба и исто парче неба?

пише:

Горан Мракић

„Да су се мало цензурисали, избегли би смакнуће. Не одобравам насиље, али не може неко тек тако да исмејава туђе светиње. Платили су цех за сву дугогодишњу заједницу.” Ово је отприлике став већине верујућих људи, без обзира на вероисповест, после убиства француских новинара и карикатуриста, окупљених око сатиричног часописа „Шарли Ебдо“.

Где почиње и где се завршава вера? Или невера? Како могу неки људи бити толико сигурни да Бог постоји или да не постоји? Да ли је милитантна побожност адекватан одговор безобразном атеизму? Могу ли у виртуелној будућности верници и неверници да деле исти комад хлеба и исто парче неба? Или једни морају нестати не би ли ови други могли неометано да дишу и живе неувређени присуством и „глупошћу“ неистомишљеника? Јер по савременој логици, али и начину манифестације, хришћани, муслимани и остали, сматрају атеисте испразним бедницима, духовним хулиганима, богохулним скотовима, док атеисти неуморно исмејавају вернике због њихове ритуалне привржености невидљивом, непостојећем и измишљеном пантеону божанстава... Ако смо мислили да смо догурали до времена када можемо неометано писати, цртати

или размишљати у потпуној слободи, преварили смо се. Наша цивилизација је далеко од тога. Ма колико напредовала наука и економија, постоји нека недокучива мистика која човеку просто не да да скине са себе средњовековни оклоп. Његова таштина је јача од сваког достигнућа. То је изгледа харач који се плаћа напретку. У чувеном роману „Папион“, француског аутора Анрија Шаријера, затвореник у бекству

стиже у Колумбију и проводи шест месеци са племеном Гуахира, које га прихвата под своје крило. Презрив према савременој француској цивилизацији, која га је отписала, овај осуђеник открива у дивљини неке давно заборављене људске и основне вредности: племенитост, потпуну искреност, осећајност, солидарност, итд.

Све, дакле, зависи од тога шта тражимо од живота. Било би идеално да технолошки развој не доведе до уништења неких суштинских људских вредности, али реалност је, ипак, другачија.

Код нас се, рецимо, често деси да брат удари на брата, комшија на комшију, кум на кума... људи се убијају, туку, суде и презиру због две шљиве, три гране, пола хектара оранице, 100 евра или једне псовке. Где ће онда нације, расе и религије да се сложе у овом сулудом свету?

Случај „Шарли Ебдо“ је, наравно, само врх ајсберга, злодело о којем се отворено прича. Трагедије и несреће које се свакодневно догађају у Сирији, Пакистану,

Нигерији, Ираку, Авганистану једва да се и помињу на телевизији. То су трећеразредне жртве, које не заслужују да заузму почасно место у дневнику страдања људског рода. За београдске новинаре који су погинули под НАТО бомбама 1999, у порушеној згради РТС-а, нико није палио свеће нити организовао маршеве солидарности. Они су, у очима „цивилизације“, били само пропагандисти милошевићевског режима и колатералне жртве „хуманитарне“ и, зар не, „неопходне“, агресије.

Комичар Џорџ Карлин је у једном свом шоу-програму од пре десет и кукур година рекао да „што су људи вернији, то им злочин више постаје ствар договора; све зависи од тога ко убија, а ко је убијен“. Не би било чудно да у некој будућој епохи, ослобођеној данашњих политичко-идентитарних стегова и духовних букагија, наша цивилизација постане сушти антоним хуманизма.

пише:
Мимо Обрадов

РОК ЗА РЕВОЛУЦИЈУ ПОСЛЕ 25 ГОДИНА

Велика и много очекивана промена кренула је децембра 1989. управо из Темишвара. То није било случајно. Овде је стварно била револуција, а не оно што се после неколико дана почело догађати широм Румуније. Народ, поготово онај сегмент који је био отворен према утицају алтернативне културе, створио је менталну стратегију одбране од све опресивнијег система последњих година Чаушесковог режима. Темишварци су били упућени у оно шта се у том периоду догађало са тоталитарним режимима под утицајем Совјетског Савеза, пратили су иностране радио и тв

програме, слушали емисије Слободне Европе. Имали су смелост, а првих је дана то био огроман ризик, да вичу: „Слобода! Доле Чаушеску! Доле комунизам!“ Неколико су дана били усамљени, једини спремни да жртвују све за ову земљу и њено ослобођење! Промена се догодила. Рокери, музичари и публика, одмах су реаговали. Pro Musica су одмах промовисали песму која се претворила у праву химну револуције: Timișoara. Cargo

су освежили њихову ранију композицију с подобним насловом: 1989. Из Немачке, музичари Мони Бордејану (Phoenix) и Тави Јепан (Metamorf, Progresiv ТМ, Cargo) послали су магнетофонску траку са песмом Беле птице, која се интензивно вртела на програмима Радио Темишвара и Радио Букурешта у данима када

се поново зачуо програм Радио Темишвара, укинут 1985, основан је чак и Савет за промовисање рок музике и културе. На Тргу Опере, сада Револуције, званично назван Трг Победе, организоване су константно свирке локалних и других румунских рок састава. Борба је настављена јер су револуцију отели. Из Букурешта

је једном недељно долазио Сорин Кифирјук с његовим бендом Roata/ Точак.

Фебруара 1990. је Темишвар, у знак захвалности за своје жртве, али и као признање статута центра алтернативне културе и Румунске рок музике, добио на поклон концерт који су многи желели

су грађани оплакивали хероје. Касније, када су се вратили из избеглишта Николаје Ковач и остали чланови најпопуларније румунске рок групе Phoenix, поклонили су вечности песму у којој су одали пошту граду хероју и његовим људима, а наслов је био исти: Timișoara.

Ствари су почеле брзо да се покрећу, у Дому Омладине је импровизиран студио Слободне Телевизије Темишвар, у етар

али нису смели ни да сањају и да се надају да ће се икада и остварити. Рок за револуцију, тако је био назван догађај који су отворили локални састави 17. фебруара, а наставили га 18. и 19. фебруара рокери из тадашње Југославије у знак солидарности са Темишварцима, са Банатом, са Румунијом. Састави Галија, Викторија, Валентино, Бајага и инструктори и група Pro Musica отпевали су своје рефрене праћени хором од 4.000 гласова

у спортској дворани Олимпија, а на крају су сви изашли на сцену, клекли пред редом упаљених свећа и одали пошту онима који нису успели да их виде и чују, онима који су погинули да би најзад били слободни, да би ми, тада и сада, били слободни. Иста атмосфера усхићености и среће, али са мало више напетости била је и трећег дана. На сцени је требало да наступе три састава из Енглеске, међу којима и Jesus Jones, у пуном налету на топ листе са успешним новим албумом. Али, и то али је много значило, пре Енглеца, у отварању концерта засвирала је београдска Рибља Чорба, добро позната и омиљена група у Румунском делу Баната. Због организације коју су наметнули Енглези, изузетно професионално настројени и веома ригорозни, рокери из Србије су на располагању имали само 20 минута. Први су наступили чланови локалног бенда Cargo кратким реситалом од неколико песама, а затим су сцену заузели Срби. Отпрашили су и они тек неколико хитова. За публику је то било незамисливо. Нису им дозволили да напусте бину, три пута их враћали на бис. У другом делу Енглези су пружили солидну свирку и

добар шоу, али је ентузијазам некако спласнуо. Један је Бора Ђорђевић и једна је Рибља Чорба!

Рок за Револуцију био је први хуманитарни концерт после крвавих догађаја који су Румунију увели у ред осталих европских демократских држава, новац од продатих улазница сакупљен је и подељен

Сада, после 25 година, за оне који су доживели дане револуције у Темишвару, интензитет оних тренутака се није изгубио иако је преко

еуфорије и ентузијазма победе наслагано више слојева разочарења. Концеретом Рок за револуцију II, на Тргу Победи, је 20. децембра 2014. поново забрујала музика слободе и донет омаж онима којима је дугујемо. Phoenix и Pro Musica из Темишвара, састави који су дефинисали

слободу изражавања, нонкомформистички став и опозицију изражену рок музиком у Румунији, те Рибља Чорба и Бајага и инструктори, који и даље важе као модел професионалности,

интегритета и талента, сада исто као и у оним сивим годинама, афирмисали су пред једну нову генерацију да жртве нису биле узалудне, да борба за слободу и право на живот у којем се људске вредности поштују и цене није завршена, да анђели (Погледај дом свој, анђеле - Рибља Чорба) који

породицама жртава и онима који су били рањени тог топлог децембра када је киша спрала проливену крв на степеницама градске катедрале.

су пали пре четврт века још бдију и зраче као какви плави драгуљи (Плави сафир - Бајага и инструктори). Запевали смо поново заједно с надом да ће се одјеци ових референата чути и на ону страну.

пише:
мр Дејан Попов

фелтон Срби у Румунији (4)

Од најранијих времена, па све до данашњих дана, Срби на територији данашње Румуније изнедрили су многобројне знамените личности српске и европске културе, духовности, науке, књижевности, образовања, спорта

Крај XVIII и почетак XIX века означили су почетак културно-уметничке активности Срба у данашњој Румунији, најпре позоришном делатношћу у Темишвару и Араду.

Најзначајније културно-уметничко деловање Срба у XIX веку било је хорско музицирање, пре свега хорско црквено појање, почев са 1836. годином у Темишвару, а накнадно и у другим местима са српским живљем. Не задржавајући се искључиво у оквирима литургијске музике, хорска делатност је дошла до јаког изражаја у последњој четвртини XIX, односно првој половини XX века, када се оснивају бројни градски и сеоски хорови. Међу њима, посебну улогу играла је Српска певачка дружина у Темишвару, основана 1867. године, која је деловала чак по окончању Другог светског рата. Можемо истаћи да Срби у Румунији одвијају непрестану хорску активност већ више од 175 година. Најзначајнији ансамбл у том смислу јесте Хор Православне српске саборне цркве у Темишвару, који је поново заживео 1997. године. Својим учешћем не само на богослужењима, већ и на бројним фестивалима и манифестацијама у земљи и иностранству, хор наставља племениту традицију хорског певања Срба у Банату, а данас јесте један од најпознатијих представника темишварске хорске

музике уопште. Организована фолклорно-уметничка активност Срба у Румунији развила се понајвише након Другог светског рата, најпре под окриљем Савеза словенских културно-демократских удружења у Румунији, а посебно у оквиру Српског државног ансамбла песама и игара, између 1954-1970. Након укидања Ансамбла, уз постојеће аматерске

Румунији постоји око петнаестак играчких дружина.

Уз фолклор, вреди напоменути делатност традиционалних тамбурашких састава, као и драмску активност у оквиру три позоришна студија.

Срби у Румунији свесни су чувари вековних традиција, обичаја и фолклора. Пошто су језик, али и вероисповест кључни елементи у дефинисању

националног идентитета, највећи део обичаја у чврстој је вези са црквеним празницима. Истакли бисмо: положајник, уношење сламе у дом, паљење бадњака, коринђање – о Бадњем дану и Божићу; прослава „српске“ Нове године (по јулијанском календару); послава Светитеља Саве, првог српског архиепископа – школске славе; причешћивање школске деце (али и

одраслих) у Божићном и Часном Посту; фашанке (покладе) пре Часног поста; фарбање јаја и посета гробовима о Васкрсу; прослава домаћих, односно црквених слава уз резање колача; прослава Видовдана; прослава Материца. Традиција у облику народних игара, односно песме негује се и у оквиру постојећих културно-уметничких друштава, односно хорова.

Знамените личности

Од најранијих времена, па све до данашњих дана, Срби на

формације инструменталиста и вокалних солиста, полако су осниване и играчке дружине, чија се активност знатно развила последњих двадесетак година. Најрепрезентативнији ансамбл јесте Академско културно-уметничко друштво „Младост“, које је у Темишвару основала група Срба студената. Ансамбл је учествовао на бројним фестивалима у земљи и иностранству, а данас је сматран једним од најбољих друштава у целој српској дијаспори. Данас у

територији данашње Румуније изнедрили су многобројне знамените личности српске (али и европске) културе, духовности, науке, књижевности, образовања, спорта. Такође, плејада српских личности живела је и стварала на овим просторима. Доносимо у наставку (свакако, непотпун) списак знаменитих личности Срба у Румунији.

Липовска породица Бранковић изнедрила је три чувена православна јерарха: Саву I, липовског и јенопољског (почетком XVII века), Лонгина јенопољског (1628 – после 1645) и Саву II, митрополита ердељског у Алба Јулији (1656-1683). Они су предводили православно српско и румунско становништво и штитила га у односима са католицима и евангелистима, а стојички подносили католичке и калвинистичке прогоне. Раније, деспот Ђорђе Бранковић се одрекао титуле и поседа, те је, примивши монашки постриг, као Максим, прешао у Влашку на позив владара и био митрополит Угро-Влашке. У Трговишту је отворио прву штампарију у Румунији, где је радио српски монах Макарије, а накнадно и Димитрије Љубавић. Митрополите Саву II и Максима у ред светитеља уврстиле су и Румунска и Српска православна црква.

Светитељ Јосиф, столовао је у Темишвару као митрополит темишварски 1643, односно 1648-1656. Био је родом из Дубровника, а упокојио се у банатском манастиру Партошу. Убрзо после његове смрти називан је светитељем. Канонизован је од стране Румунске православне цркве и накнадно уведен у календар Српске православне цркве и слави се 15/28. септембра. Његове се мошти налазе у Православној румунској саборној цркви (Катедрали) у Темишвару.

Гроф Ђорђе Бранковић, брат митрополита Саве, рођен

1645. године у Јенопољу, дипломата и историчар, својим делом је обележио читаву епоху српске историје. Његове мисије у Цариграду, Москви, Бечу, а особито у Букурешту, имале су европски одјек. Својим политичким и државничким амбицијама замерио се Бечу, те је доживотно лишен слободе. Написао је Хронику Словена Илирика, Горње Мезије и Доње Мезије и Хронике словеносрпске. Умро је у Хебу (Чешка) као заточеник 1711. године.

Епископ јенопољски и арадски Исаија (Ђаковић), био је најзначанији сарадник патријарха Арсенија III (Чарнојевића) у вођењу црквених и световних послова. Издејствовао је чувене привилегије од цара Леополда I, на којима је заснован државно-правни статус српског народа у Хабсбуршкој империји. Наследио је патријарха Арсенија III као митрополит крушедолски. Умро је 1708. године.

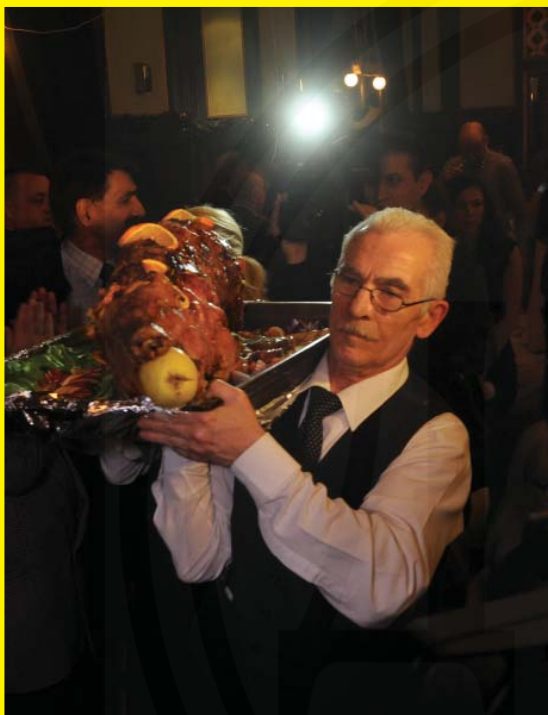
Књижевник и просветитељ, јеромонах Доситеј (Обрадовић) родио се око 1740. године у

Чакову. Напустио је родни крај, па и свој манастир Хопово, путовао је и школовао се по свету, а најпосле прешао у Србију. Као најпросвећенији Србин свога времена, постао је министар просвете, организовао је школе, мирио и саветовао устаничке вође и био Карађорђеви лични секретар и саветник. Типични је представник рационалистичке филозофије просвећености. Умро је 1811. године у Београду.

Иконописац Стефан Тенецки (око 1720-1798), један од најзначајнијих српских сликара барокног израза, био је угледни арадски грађанин, сенатор и епитроп арадске Саборне цркве. Средином XVIII века у Ердељ је дошао ватрени проповедник и поборник православља јеромонах Србин Висарион (Сарај). Његове проповеди дизале су народ против унијата и калвиниста, због чега су га власти прогониле, а своја убеђења потврдио је мученичком смрћу. Први Србин доктор права, племић и велики добротвор Сава Текелија рођен је у Араду 1761. године. Правне студије завршио је у Пешти, где је докторирао 1786. Као посланик на Темишварском сабору залагао се да се одредбе Српских привилегија унесу у угарске државне законе. Материјално је помагао научне, културне и просветне установе, а посебно Матицу српску, чији је доживотни председник био од 1838. У Пешти је основао задужбину „Текелијанум“, за школовање сиромашних и најбољих српских ђака из свих области где су живели Срби. Умро је у Араду 1842. године. Архимандрит манастира Шенђурца Павле (Кенгелац), природњак и историчар, написао је најистакнутије дело српске природњачке литературе с почетка XIX века, Јестествословије. Умро је у манастиру Шенђурцу 1834. године.

крај фељтона у следећем броју

Ресторан "Лояд"

И светско, и наше!

информације и резервације:
0721 225 115

САВЕЗ СРБА У РУМУНИЈИ
3^а седницу
заувек